Národní pedagogický institut
České republiky

Demografická prognóza:

Vývoj počtu žáků jako aspekt plánování kapacit ve vzdělávání

Mgr. Tereza Kuzmová

Praha 2022

Publikace vznikla v rámci kmenové činnosti oddělení analýz, šetření a výzkumu

Demografická prognóza: Vývoj počtu žáků jako aspekt plánování kapacit ve vzdělávání
Mgr. Tereza Kuzmová

Vydal Národní pedagogický institut České republiky, 2022
© NPI ČR 2022

Obsah

1 Úvod 4
2 Metodologie 5
3 Mateřské školy 6
3.1 Prognóza vývoje nově nastoupivších do mateřských škol 7
4 Základní školy 11
4.1 Prognóza vývoje nově přijatých do 1. ročníku ZŠ 11
5 Víceletá gymnázia a osmileté konzervatoře 14
5.1 Prognóza vývoje nově přijatých do 1. ročníku víceletých gymnázií 16
5.1.1 Osmiletá gymnázia 16
5.1.2 Šestiletá gymnázia 18
6 Střední vzdělání navazující na základní vzdělání 20
6.1 Souhrnná prognóza vývoje nově přijatých do 1. ročníků kategorií středního vzdělání navazujícího na základní vzdělání 20
6.2 Prognóza vývoje nově přijatých do 1. ročníku středního vzdělávání bez výučního listu a maturity 23
6.3 Prognóza vývoje nově přijatých do 1. ročníku středního vzdělávání s výučním listem 25
6.4 Prognóza vývoje nově přijatých do 1. ročníku středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou 28
6.5 Prognóza vývoje nově přijatých do 1. ročníku čtyřletého gymnaziálního vzdělávání .. 30
7 Závěr 33

1 Úvod

Sledování vývoje populace, její skladby a rozložení je jedním z klíčových momentů při tvorbě politik a plánování kapacit v řadě rezortů. Je tomu tak i v oblasti školství, kde předvídání budoucího vývoje dětské populace, a tedy i počtů žáků vstupujících do jednotlivých stupňů vzdělávání, může napomoci plánování kapacit školských zařízení, a to jak na národní, tak i na regionální úrovni.

Předkládaná prognóza se zaměřuje na klíčové body vzdělávacího systému z hlediska plánování kapacit, především na nově přijímané žáky do jednotlivých stupňů vzdělávání nebo do ročníků, ve kterých dochází k odchodu žáků na víceletá gymnázia. Pozornost je věnována nejprve problematice předškolního vzdělávání, zahrnující nově nastupující do mateřských škol. Dalším mezníkem je zahájení povinné školní docházky, přičemž analyzovány a predikovány jsou počty nově přijímaných do 1. ročníku základních škol. Následujícím klíčovým bodem je přechod žáků do víceletých gymnázií a osmiletých konzervatoří. Důležitým bodem je dále vstup do středního vzdělávání, které přímo navazuje na základní vzdělávání, přičemž predikovány jsou počty nově přijímaných do denní formy středního vzdělávání (bez výučního listu i maturity), středního vzdělávání s výučním listem, středního vzdělávání zakončeného maturitní zkouškou a čtyřletého gymnaziálního vzdělávání.

Při analyzování predikčních odhadů je nezbytné zohlednit dílčí strategické cíle či záměry v rámci celkového směřování vzdělávací politiky a probíhající změny na celospolečenské úrovni. Nanejvýš aktuální je v současné době tvorba a přijímání *Strategie 2030+*[1], která je klíčovým dokumentem pro rozvoj vzdělávací soustavy České republiky v dekádě 2020–2030+. Jejím cílem je modernizovat vzdělávací systém nejenom v oblasti regionálního školství a připravit ho na nové výzvy a zároveň řešit problémy, které v českém školství přetrvávají.

Jedním z klíčových témat je snižování nerovností v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnění maximálního rozvoje potenciálu žáků a studentů, přičemž zvýšená pozornost by měla být zaměřena na zvyšování kvality vzdělávání ve strukturálně postižených regionech, mezi které jsou řazeny především Ústecký a Karlovarský kraj. Za jednu z cest vedoucích ke snižování nerovností je považováno předškolní vzdělávání. Významným cílem se tak stává zvýšení účasti dětí ze sociálně znevýhodňujícího prostředí na předškolním vzdělávání, a to nejpozději ve věku od 4 let. Toto opatření by mělo přispívat k prevenci možného školního neúspěchu, jehož nejviditelnějším důsledkem jsou předčasné odchody ze vzdělávání. Přetrvávajícím problémem je rovněž vysoká míra odkladů povinné školní docházky, která je v České republice dlouhodobým fenoménem, přičemž ani zavedení povinného předškolního vzdělávání nevedlo k jejímu snížení.

V souvislosti s cíleným snižováním nerovností v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a rozvoje potenciálu žáků v rámci standardních ZŠ je stále poměrně diskutovaným tématem existence víceletých gymnázií, která podle řady expertů posilují tendence k diferenciaci školní soustavy.

Stále větší důraz je v současné době kladen na nutnost změny vzdělávacího systému i rozvoje celoživotního vzdělávání, resp. na nezbytnost proměny způsobu a struktury vzdělávací nabídky tak, aby došlo k maximálnímu rozvoji kompetencí a gramotností. Zásadní roli by v tomto kontextu měla sehrát probíhající revize rámcových vzdělávacích programů a inovace oborové soustavy (a tím i vzdělávací nabídky škol). Plánované změny by měly umožnit pružnější reakci na měnící se potřeby trhu práce a měly by vést k větší prostupnosti a diverzifikaci vzdělávacích cest. Diverzifikace vzdělávací nabídky v některých regionech může vést k proměně vývoje podílů žáků vstupujících do jednotlivých druhů středního vzdělávání.

Projekce budoucích demografických tendencí a trendů vyžaduje komplexní analytický přístup. Vývoj počtu dětí a žáků v jednotlivých stupních vzdělávání ovlivňuje hned několik faktorů, které nejsou z různých důvodů do této predikce zapracovány. Především dynamický vývoj migrace od jara 2022 způsobený válkou na Ukrajině může výrazně zasáhnout do uvedených predikcí. Proto je nezbytné zdůraznit, že uvedená prognóza vývoje počtu žáků si neklade za cíl obsáhnout všechny faktory,

[1] Strategie 2030+ je dostupná na webu MŠMT- https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030.

které na demografický vývoj působí, ale spíše nabízí do jisté míry zjednodušený pohled vycházející z aktuální věkové struktury dětské populace.

Sledování vývoje dětské populace je klíčové nejen z hlediska plánování kapacit, ale i naplňování strategických cílů. Pokud nedochází k adekvátním změnám vyplývajících ze Strategie 2030+, je možné na základě sledování vývoje předefinovat specifické úkoly vyplývající ze strategických plánů. Uvedená prognóza může sloužit jako poklad pro plánování kapacit ve vzdělávání ale i ke sledování již realizovaných změn ve vzdělávacím systému.

2 Metodologie

Pro zpracování predikce byly využity datové zdroje statistického systému Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Hlavním zdrojem dat je Statistická ročenka školství – výkonové ukazatele v kombinaci s Věkovou strukturou populace z dat ČSÚ.

Základem pro odhad budoucího vývoje jsou počty dětí a žáků nově přijímaných do prvních ročníků předškolního, základního a středního vzdělávání, resp. přípravné třídy v průběhu posledních pěti let, tedy za období 2017/18 až 2021/22. Tyto počty jsou vztaženy k příslušné věkové populaci, přičemž je brán zřetel na zastoupení vždy několika věkových kategorií v rámci jednoho školního ročníku.

Na základě zastoupení příslušných věkových kategorií v období 2017 až 2021 je prognózován další vývoj počtu žáků přijímaných do prvních ročníků přepočtem z vývoje populace v jednotlivých věkových kategoriích v dalších letech. V případě středního vzdělávání jsou počty nově přijímaných žáků přepočítány podle počtu, resp. podílu žáků v jednotlivých kategoriích vzdělání za posledních pět let.

Do analýz zaměřených na počty žáků nově přijímaných do středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělání jsou zahrnuty pouze kategorie středního vzdělání bez výučního listu a maturity, středního vzdělání s výučním listem, středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a čtyřleté gymnaziální vzdělání. Předmětem analýz v této části není zkrácené studium ani nástavbové studium. Rovněž zde není zahrnut nižší stupeň víceletých gymnázií, který je analyzován odděleně.

V případě osmiletých a šestiletých gymnázií a osmiletých konzervatoří jsou počty nově přijímaných žáků vztahovány nikoli k populaci v daném věku, ale k počtu žáků pátého, resp. sedmého ročníku ZŠ z předchozího školního roku.

Předmětem prognózy je denní forma vzdělávání a školy jako celek, bez rozlišení běžných a speciálních škol či tříd pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Délka prognózovaného období je limitována dostupnými časovými řadami příslušných populačních ročníků, přičemž v rámci zjednodušení není brán zřetel na úmrtnost, migraci či opakování ročníku, jednotlivé populační ročníky jsou „převáděny“ do dalších let jako konstantní počty.

Očekávaný počet žáků 7. ročníku, nelze založit na prostém „posunu“ počtu žáků v příslušných ročnících ZŠ, jelikož je potřeba zohlednit podíl žáků odcházejících z 5. ročníku ZŠ na osmiletá gymnázia a konzervatoře. Očekávané hodnoty vycházejí z počtů žáků v jednotlivých ročnících ZŠ v roce 2021/22, přičemž od 5. ročníku níže je od daného počtu odečten průměrný podíl žáků odcházejících z 5. ročníku ZŠ na osmiletá gymnázia a konzervatoře za období posledních pěti let.

Predikce vývoje počtu nově přijímaných žáků je prezentována ve formě střední varianty budoucího vývoje doplněné předpokládanou dolní a horní mezí očekávaných hodnot. Pro výpočet odhadovaného vývoje je použita průměrná hodnota podílu nově přijatých z celkového počtu v daném věku v období 2017/18–2021/22, dolní a horní mez pak vychází z nejnižší, resp. nejvyšší hodnoty tohoto podílu. Predikované počty nově přijatých v jednotlivých letech jsou výsledkem sumarizace dílčích výpočtů za jednotlivé věkové kategorie. Regionální odlišnosti jsou dané především rozdílnými počty škol a jejich velikostí v jednotlivých krajích.

V důsledku použité metodiky založené na vybraných hodnotách podílu nově přijatých z daného populačního ročníku v období posledních pěti let je možné, že v některých případech dochází k určitému nesouladu mezi reálným vývojem a predikovanými hodnotami (což se týká především jednotlivých kategorií středního vzdělání). Tehdy je nezbytné zohlednit při vyhodnocování očekávaného vývoje také dosavadní tendence a případná specifika dané kategorie vzdělání.

3 Mateřské školy

Předškolní vzdělávání je organizováno pro děti zpravidla od tří do šesti let, nejdříve však od dvou let. Děti mladší tří let nemají na přijetí právní nárok, určující je individuální posouzení ředitele mateřské školy a vytvoření odpovídajících podmínek pro vzdělávání dětí mladších tří let.

Od školního roku 2017/18 je předškolní vzdělávání povinné pro děti, které před začátkem školního roku dosáhnou pěti let, až do zahájení povinné školní docházky. Povinnost předškolního vzdělávání tedy trvá i u dětí s povoleným odkladem školní docházky, přičemž začátek povinné školní docházky lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku.

Jedním ze specifických cílů Strategie 2030+ je zvýšit účast dětí ze sociálně znevýhodňujícího prostředí na předškolním vzdělávání jako prevenci možného školního neúspěchu a včasnými opatřeními redukovat dopad rizikových faktorů na straně rodiny. V návaznosti na tento cíl by mělo dojít k posílení účasti dětí ze sociálně znevýhodňujícího prostředí na předškolním vzděláváním, a to nejpozději ve věku od 4 let, s ohledem na prokazatelný pozitivní vliv účasti dětí na předškolním vzdělávání při dvou a více letech. V regionech a obcích s vyšším zastoupením dětí ze sociálně znevýhodňujícího prostředí by mělo být pro všechny rodiče z těchto rodin přístupné předškolní vzdělávání ve věku od 3 let zabezpečené veřejnými či nevládními organizacemi a u dětí ze skupin ohrožených sociálním vyloučením je cílem zvýšit účast v posledním povinném roce předškolního vzdělávání na 100 %.

Základem pro odhad budoucího vývoje je počet nově nastoupivších dětí do mateřských škol v rozdělení podle věku, který je vztažen k celkovému počtu dětí v daném věku v populaci. V rámci období 2017/18 až 2020/21 docházelo na úrovni celé České republiky k postupnému poklesu celkového počtu nově nastupujících do mateřských škol. K následnému skokovému nárůstu došlo v roce 2021/22, a to na hodnoty z počátku sledovaného období. Z regionálního hlediska se u většiny krajů také nejedná o významné posuny počtu a podílu nově nastoupivších dětí. Za pozornost stojí zřetelný nárůst počtu, resp. podílu v Plzeňském kraji, a to o 6,6 p. b. v porovnání s rokem 2017/18.

Tabulka 1 Počet nově nastoupivších celkem – mateřské školy

Kraj	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
Česká republika	**116 062**	**115 825**	**115 077**	**109 712**	**116 075**
Hlavní město Praha	15 040	15 027	14 658	14 325	15 110
Středočeský kraj	17 556	17 148	17 068	17 315	17 344
Jihočeský kraj	6 976	6 880	6 757	6 519	6 958
Plzeňský kraj	5 728	5 796	5 740	5 725	6 107
Karlovarský kraj	2 632	2 763	2 637	2 456	2 747
Ústecký kraj	8 170	7 889	7 851	7 529	7 809
Liberecký kraj	4 755	4 920	4 978	4 529	4 933
Královéhradecký kraj	5 652	5 807	5 796	5 056	5 582
Pardubický kraj	5 563	5 711	5 535	5 207	5 484
Kraj Vysočina	5 429	5 249	5 375	4 964	5 284
Jihomoravský kraj	13 535	13 579	13 423	12 784	13 739
Olomoucký kraj	6 535	6 780	6 771	6 112	6 546
Zlínský kraj	6 181	5 963	6 020	5 669	6 119
Moravskoslezský kraj	12 310	12 313	12 468	11 522	12 313

Pokud bychom na celorepublikové úrovni porovnali vývoj počtu dětí v jednotlivých věkových kategoriích a vývoj podílů dětí, které z těchto kategorií nastupují do mateřských škol, je evidentní, že v posledních dvou letech došlo k poklesu nově nastoupivších dětí ve věku dvou let, a ve srovnání s počátkem sledovaného období je to téměř o 10 p. b.

Celkově lze říct, že v posledním roce sledovaného období byla přibližně polovina nově nastoupivších dětí do mateřských škol 3letých, čtvrtina 2letých a přibližně desetina 4letých i 5letých. V případě 6letých už se jedná o zanedbatelné množství dětí (přibližně 1 %).

3.1 Prognóza vývoje nově nastoupivších do mateřských škol

Z hlediska prognózy budoucího vývoje nově nastoupivších do mateřských škol je klíčový počet dětí ve věkových kategoriích, které mezi nově přijímanými do mateřských škol dominují. V kategorii dvouletých by počty na úrovni celé ČR měly mít kolísavý charakter. Zpočátku rostoucí tendence ukončí pokles v roce 2024 s následujícím nárůstem, který je očekáván počínaje rokem 2025 a ustálen do konce predikovaného období. Pokud se podíváme uceleně na predikované období tak je očekáván mírný nárůst počtu dvouletých. Z regionálního hlediska nacházíme určité odlišnosti, ačkoli obecně definované trendy zůstávají.

V populaci tříletých by mělo docházet na celorepublikové úrovni k mírnému poklesu ve srovnání se začátkem predikovaného období, ačkoli v roce 2024 můžeme očekávat ojedinělý významnější nárůst počtu 3letých dětí. V roce 2025 začnou počty tříletých ve všech krajích opět v různé míře stagnovat s následným mírným navýšením v roce 2026. Pouze ve třech krajích může docházet na konci predikovaného období k nárůstu, a to v hlavním městě Praha, Olomouckém a Zlínském kraj. Průběh predikovaného období má na první pohled poměrně kolísavý charakter, ačkoli regionálně jsou některé kraje svým vývojem počtu tříletých poměrně stabilní. Například v Královéhradeckém kraji a v Kraji Vysočina může docházet v závěru predikovaného období pouze k minimálnímu posunu v řádu desítek dětí.

Populace čtyřletých by měla zaznamenat v roce 2022 významný pokles, který bude přetrvávat až do konce predikovaného období s ojedinělou výjimkou v roce 2025.Tento trend se projevuje ve všech krajích, s výjimkou hlavního města Praha, ve kterém dochází na konci predikovaného období k nárůstu. V hlavním městě Praha je očekávána střídavě rostoucí a klesající tendence. Naopak k nejvýraznějšímu poklesu by mělo docházet ve Středočeském a Plzeňském kraji po celé predikované období. V Ústeckém a Pardubickém kraji by mělo docházet k poklesu až od roku 2024.

Kategorie pětiletých by měla celkově zaznamenat postupné snižování počtu dětí až do roku 2026, ve kterém by mohl nastat nárůst, ačkoli podle predikce bude počet pětiletých stále pod očekávanou hodnotou z roku 2022. Relativní nárůst na konci predikovaného období lze očekávat v hlavním městě Praha, v kraji Vysočina a v Moravskoslezském kraji. Do roku 2025 by měly klesat hodnoty téměř ve všech regionech, výjimkou je Olomoucký a Zlínský kraj, ve kterých je očekávaný mírný nárůst už v roce 2025. V Pardubickém kraji je očekávána střídavě rostoucí a klesající tendence. V Libereckém a Ústeckém kraji je očekávána klesající tendence po celé sledované období.

Ve skupině šestiletých jsou predikované počty zpočátku stabilní s klesající tendencí od roku 2024. V Kraji Vysočina a v Pardubickém kraji je očekávána střídavě rostoucí a klesající tendence. V Libereckém kraji je očekávána klesající tendence po celé sledované období. Ve Zlínském a Olomouckém kraji by měla být klesající tendence narušena nárůstem v roce 2026.

Graf 1 Prognóza vývoje počtu dětí ve věku 2-6 let v České republice – mateřské školy

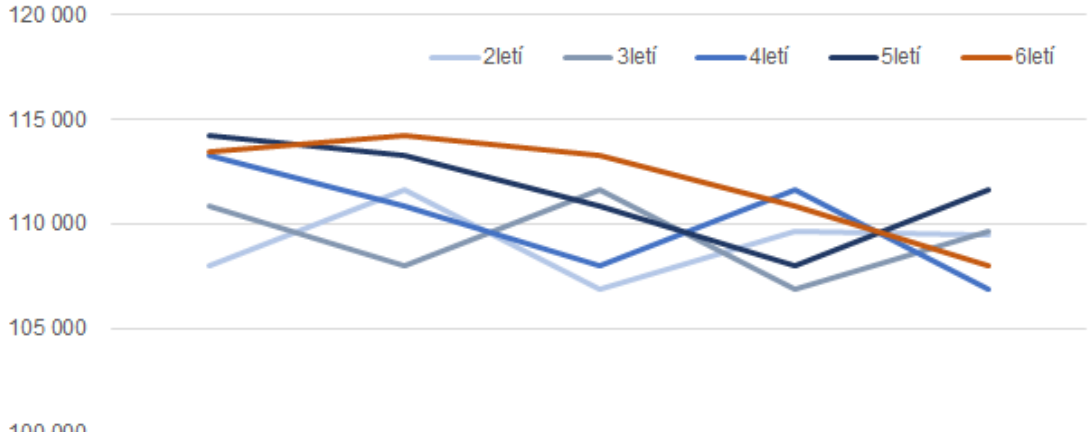

	2022	2023	2024	2025	2026
2letí	108 020	111 659	106 845	109 640	109 454
3letí	110 900	108 020	111 659	106 845	109 640
4letí	113 326	110 900	108020	111659	106845
5letí	114 193	113 326	110 900	108 020	111 659
6letí	113 464	114 193	113 326	110 900	108 020

Následující graf a tabulka zachycují odhad budoucího vývoje počtu nově nastoupivších do mateřských škol. Prostřední datová řada představuje očekávaný vývoj (prognózu), černá křivka vyjadřuje předpokládanou horní mez a červená křivka předpokládanou dolní mez této prognózy. Regionální odlišnosti jsou dané především rozdílnými počty či velikostí mateřských škol v jednotlivých krajích.

Graf 2 Prognóza vývoje – nově nastoupivší do mateřských škol – Česká republika

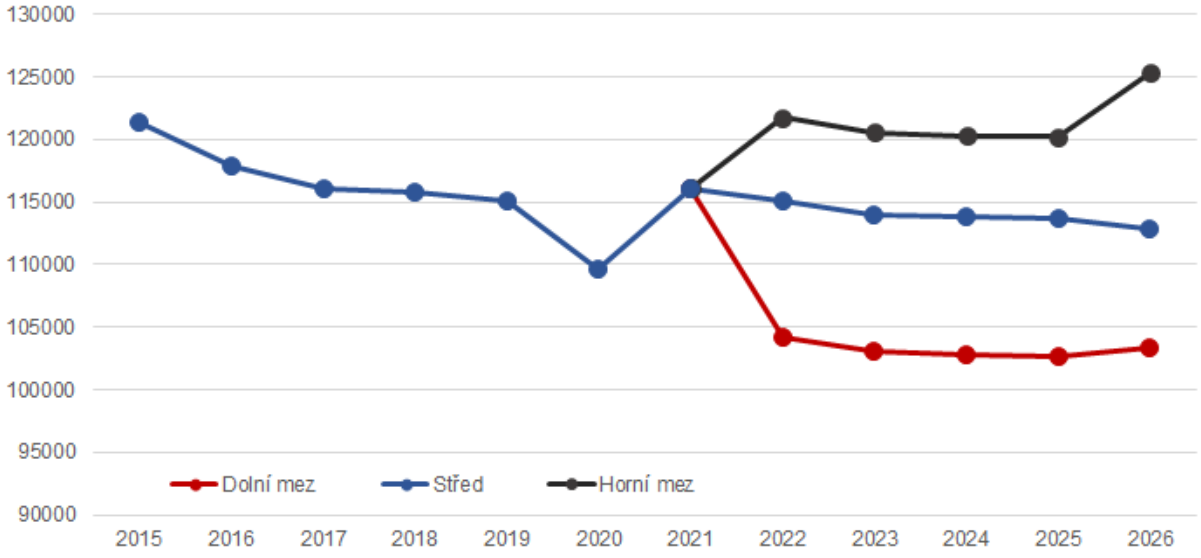

V roce 2022 v rámci ČR je dle **středové hodnoty** intervalu prognózy budoucího vývoje očekáván postupný pokles nově nastoupivších do mateřských škol na hodnotu pohybující se na úrovni necelých 113 tis. v roce 2026. Pokud bychom nezohledňovali skokový pokles na hodnotu 109,7 tis. z roku 2020, pak by v dlouhodobém srovnání mohlo docházet k poměrně plynulému poklesu počtu nově nastoupivších do mateřských škol.

Z regionálního pohledu by ve většině krajů došlo v rámci prognózovaného období k poklesu počtu přijímaných do mateřských škol. Pouze v hlavním městě Praze, v Kraji Vysočina a Zlínském kraji by mezi roky 2022 a 2026 docházelo k mírnému nárůstu tohoto počtu; zároveň jde o kraje, ve kterých by přírůstek nově přijímaných do mateřských škol v roce 2022 oproti roku 2021 mohl být relativně nejvyšší. Naopak nižších hodnot oproti úrovni z roku 2021 by v rámci celého predikovaného období měl dosahovat počet nově přijímaných do mateřských škol ve

Středočeském kraji (pokles o 7,5 p. b. do roku 2026 oproti roku 2021). Podobně, pod výchozí úroveň by se do roku 2026 měl snížit počet i v Libereckém (pokles o 7,6 p. b. oproti roku 2021) a Ústeckém kraji (pokles o 5,6 p. b. oproti roku 2020). Naopak k relativně nejnižšímu, téměř zanedbatelnému poklesu by došlo v Pardubickém (o 0,1 p. b.) a Královéhradeckém kraji (o 0,8 p. b.).

Podle odhadu budoucího vývoje hodnot odpovídajících **dolní mezi** pro období 2022 až 2026 by počty nově přijímaných dětí do mateřských škol měly klesat. V roce 2022 by se počty měly pohybovat v rámci celé České republiky na úrovni 104 tis. a jen mírně klesat na 103 tis. v roce 2026. Oproti hodnotě 116 tis. v roce 2021 by se tedy jednalo o zřetelný pokles (o 11 p. b. do roku 2026).

K více či méně výraznému poklesu počtu přijímaných do mateřských škol v období od roku 2022 do roku 2026 by došlo ve všech krajích. Nejvýznamnější pokles by mohl nastat v Karlovarském (pokles o 20,4 p. b. do roku 2026) a Libereckém kraji (pokles o 15,9 p. b. do roku 2026). V hl. m. Praze by se měl pokles zastavit v roce 2024 a následovat by měl opětovný mírný nárůst, ačkoli stále by měly být hodnoty nižší než v roce 2021.

Horní mez odhadu budoucího vývoje predikuje počty nově přijímaných dětí do mateřských škol pohybující se kolem 121,5 tis. v roce 2022 a následný růst na úroveň 125,3 tis. v roce 2026. Oproti hodnotě 116 tis. v roce 2021 by se tedy jednalo o celkově výrazný nárůst (o 8 p. b. od roku 2021, o 9,6 p. b. do roku 2025).

Z regionálního hlediska by od roku 2022 došlo k nárůstu počtu přijímaných do mateřských škol ve všech krajích bez výjimky, následně by pak ve všech krajích růst v různé míře pokračoval. Přitom nejvýraznější nárůst by nastal v případě Zlínského kraje (nárůst o 15,8 p. b.), Pardubického kraje (nárůst o 15,5 p. b.) a Kraje Vysočina (nárůst o 14,7 p. b.).

Z hlediska potřebných kapacit mateřských škol je klíčový očekávaný rostoucí či klesající trend počtu nově přijímaných. Konkrétní predikované počty jsou ovlivněny případnými výkyvy podílu nově nastoupivších z celkového počtu dětí v daném věku v období 2017/18–2021/22, za nejpravděpodobnější tak lze z tohoto pohledu považovat střední linii prognózy.

Pokud se na vývoj počtu nově nastoupivších dětí díváme z dlouhodobého hlediska, tak trend je sice klesající, ale ne až tak zásadně v porovnání s minulými lety. Vzhledem k tomu, že očekávaný počet dětí ve věkových kategoriích od dvou do šesti let, které jsou klíčové z hlediska zahájení docházky do mateřské školy, je z dlouhodobého hlediska míně klesající, nelze v nejbližších letech očekávat významnou potřebu zvýšit naplněnost mateřských škol, případně navýšit jejich kapacity, ačkoli nevíme, do jaké míry se podaří naplnit strategické cíle jako je plánované posílení účasti dětí ze sociálně znevýhodňujícího prostředí na předškolním vzdělávání. V tomto bodě je také třeba připomenout, že studie nezahrnuje případné počty dětí ukrajinských uprchlíků, jejichž počty se zvýšily během války na Ukrajině od jara 2022.

Zohledníme-li predikované počty nově nastupujících dětí do mateřských škol, pak by pravděpodobně tlak na navýšení počtu dětí přijímaných do mateřských škol vznikl v případě hlavního města Prahy, Kraje Vysočina a Zlínského kraje. Vzhledem k plánovaným opatřením v návaznosti na Strategii 2030+ lze očekávat výraznější navýšení počtu nastupujících do mateřských škol také v Karlovarském kraji a Ústeckém kraji.

Níže uvedený graf nabízí pětiletý výhled na očekávané počty nově nastoupivších dětí do mateřských škol v letech 2022-2026.

Tabulka 2 Prognóza vývoje – nově nastoupivší do mateřských škol – krajské členění

Prognóza	Rok	Česká republika	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj
Realita	2021	116 075	15 110	17 344	6 958	6 107	2 747	7 809	4 933	5 582	5 484	5 284	13 739	6 546	6 119	12 313
DOLNÍ MEZ	2022	104 151	14 119	15 596	6 048	5 305	2 161	6 574	4 329	4 743	4 977	4 861	12 368	5 761	5 303	10 855
	2023	103 043	14 013	15 134	6 037	5 240	2 154	6 470	4 240	4 725	4 927	4 882	12 152	5 722	5 340	10 798
	2024	102 807	14 109	15 015	6 058	5 216	2 151	6 397	4 171	4 726	4 890	4 904	12 037	5 691	5 428	10 781
	2025	102 721	14 198	15 040	6 061	5 211	2 142	6 360	4 148	4 717	4 879	4 902	11 998	5 672	5 434	10 731
	2026	103 288	14 354	14 739	6 130	5 149	2 188	6 575	4 148	4 757	4 672	4 798	11 989	5 619	5 448	10 863
STŘED	2022	115 145	15 112	16 715	6 840	5 943	2 589	7 633	4 792	5 673	5 668	5 463	13 850	6 566	6 077	12 277
	2023	114 019	15 008	16 234	6 833	5 874	2 580	7 515	4 693	5 659	5 607	5 489	13 617	6 523	6 139	12 226
	2024	113 768	15 108	16 107	6 855	5 849	2 577	7 431	4 620	5 659	5 570	5 510	13 497	6 489	6 229	12 206
	2025	113 666	15 201	16 134	6 857	5 843	2 566	7 387	4 595	5 649	5 559	5 509	13 458	6 467	6 234	12 145
	2026	112 897	15 262	16 050	6 801	5 816	2 586	7 373	4 556	5 535	5 477	5 434	13 256	6 392	6 192	12 090
HORNÍ MEZ	2022	121 749	16 294	17 690	7 380	6 342	2 896	8 439	5 097	6 222	6 113	5 771	14 679	7 098	6 567	12 963
	2023	120 579	16 183	17 188	7 374	6 270	2 885	8 309	4 992	6 208	6 048	5 800	14 435	7 052	6 638	12 912
	2024	120 307	16 288	17 048	7 397	6 243	2 882	8 217	4 913	6 208	6 009	5 822	14 311	7 015	6 733	12 890
	2025	120 198	16 389	17 074	7 399	6 237	2 870	8 167	4 887	6 197	5 997	5 821	14 270	6 991	6 737	12 825
	2026	125 314	16 598	17 595	7 684	6 646	3 021	8 386	5 045	6 351	6 336	6 059	14 807	7 333	7 088	13 482

Z hlediska potřebných kapacit mateřských škol je klíčový očekávaný rostoucí či klesající trend počtu nově přijímaných. Konkrétní predikované počty jsou ovlivněny případnými výkyvy podílu nově nastoupivších z celkového počtu v daném věku v období 2017/18–2021/22, za nejpravděpodobnější tak lze z tohoto pohledu považovat střední linii prognózy.

Vývoj počtu dětí ve věkových kategoriích od dvou do šesti let má spíše klesající charakter. Zohledníme-li predikované počty nově nastupujících dětí do mateřských škol, pak by pravděpodobně mírný tlak na navýšení počtu dětí přijímaných do mateřských škol mohl vzniknout v hlavním městě Praze, Zlínském kraji a v Kraji Vysočina.

I přes předpokládaný mírný pokles počtu dětí ve věkových kategoriích od dvou do šesti let, které jsou klíčové z hlediska zahájení docházky do mateřské školy, lze, díky plánovanému posílení předškolního vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodňujícího prostředí, v nejbližších letech očekávat potřebu zvýšit naplněnost mateřských škol, případně navýšit jejich kapacity v některých regionech, kterým je v této oblasti věnována vyšší pozornost, jako je například Ústecký a Karlovarský kraj. Uváděné projekce rovněž nezahrnují možné navýšení počtu nově nastoupivších dětí ukrajinských uprchlíků v následujících letech.

4 Základní školy

Základní vzdělávání je v současné době jedinou etapou vzdělávání, které se povinně účastní každé dítě v ČR. Je realizováno v oborech základní škola a základní škola speciální. Povinností zákonného zástupce je posílat žáky do školy k plnění povinné školní docházky. Právo na bezplatné základní vzdělávání ve veřejných základních školách je garantováno zákonem, a to i pro cizince bez ohledu na oprávněnost pobytu nebo znalost vyučujícího jazyka.

Základní vzdělávání se uskutečňuje na základní škole, škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona, na nižším stupni víceletých gymnázií a konzervatoří v osmiletém oboru vzdělání tanec. Základní vzdělávání lze na prvním i na druhém stupni realizovat také formou individuálního vzdělávání.

Pro osoby, které nezískaly základní vzdělání, může základní a střední škola po projednání se zřizovatelem a krajským úřadem organizovat v souladu s rámcovým vzdělávacím programem základního vzdělávání kurzy pro získání základního vzdělání.

Tato kapitola se zaměřuje pouze na nově přijaté žáky do 1. ročníku základních škol. Žákům přijímaným do nižších stupňů gymnázií a konzervatoří budou věnovány následující kapitoly.

Základem pro odhad budoucího vývoje je počet žáků nově přijatých do 1. ročníku ZŠ v rozdělení podle věku za období 2017/18–2021/22, který je vztažen k celkovému počtu dětí v daném věku v populaci. Na úrovni celé České republiky docházelo v rámci období 2017/18 až 2019/20 k postupnému poklesu celkového počtu žáků nově přijatých do 1. ročníku ZŠ až na hodnotu 106,6 tis. V další dvou sledovaných letech vzrostly hodnoty přibližně na 108,5 tisíce, což je stále pod maximální hodnotou z počátku sledovaného období. V porovnání s rokem 2017/18 bylo nově přijato do 1. ročníku ZŠ v rámci celé ČR v roce 2021/22 o 3 698 dětí méně, což představuje pokles o 3,3 p. b.

Tabulka 3 Počet nově přijatých do 1. ročníku – základní školy

Kraj	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Česká republika	**111 841**	**108 062**	**106 625**	**108 630**	**108 143**
Hlavní město Praha	13 529	13 496	13 067	13 241	13 061
Středočeský kraj	16 335	15 750	15 534	16 335	16 124
Jihočeský kraj	6 607	6 536	6 467	6 467	6 680
Plzeňský kraj	5 994	5 721	5 723	5 766	5 769
Karlovarský kraj	2 904	2 744	2 691	2 691	2 662
Ústecký kraj	8 706	8 310	7 842	8 168	8 011
Liberecký kraj	4 810	4 517	4 617	4 485	4 392
Královéhradecký kraj	5 518	5 559	5 322	5 374	5 348
Pardubický kraj	5 377	5 355	5 207	5 321	5 257
Kraj Vysočina	5 139	5 093	4 948	5 106	5 163
Jihomoravský kraj	12 582	12 239	12 182	12 565	12 601
Olomoucký kraj	6 498	6 044	6 137	6 211	6 103
Zlínský kraj	5 843	5 424	5 501	5 480	5 624
Moravskoslezský kraj	11 999	11 274	11 387	11 420	11 348

Pokud bychom na celorepublikové úrovni porovnali vývoj počtu dětí v jednotlivých věkových kategoriích a podíl dětí, které jsou z těchto kategorií nově přijaty do 1. ročníku ZŠ, je zřejmé, že do 1. ročníku ZŠ jsou v rámci celé ČR nově přijímány zhruba tři čtvrtiny populace šestiletých a pětina sedmiletých. Odchylky od těchto hodnot v rámci jednotlivých krajů jsou poměrně mírné.

4.1 Prognóza vývoje nově přijatých do 1. ročníku ZŠ

Zatímco na úrovni celé České republiky budou mít celkové počty dětí ve věkových kategoriích relevantních pro období nástupu do 1. ročníku ZŠ v letech 2022 až 2024 rostoucí tendenci, v rámci jednotlivých věkových kategorií nebude vývoj počtu dětí jednotný. Opět je ale třeba zdůraznit,

že tato analýza nezohledňuje například vliv migrace, a reálné počty se tak mohou více či méně odlišovat.

Graf 3 Prognóza vývoje počtu dětí ve věku 5-8 let v České republice

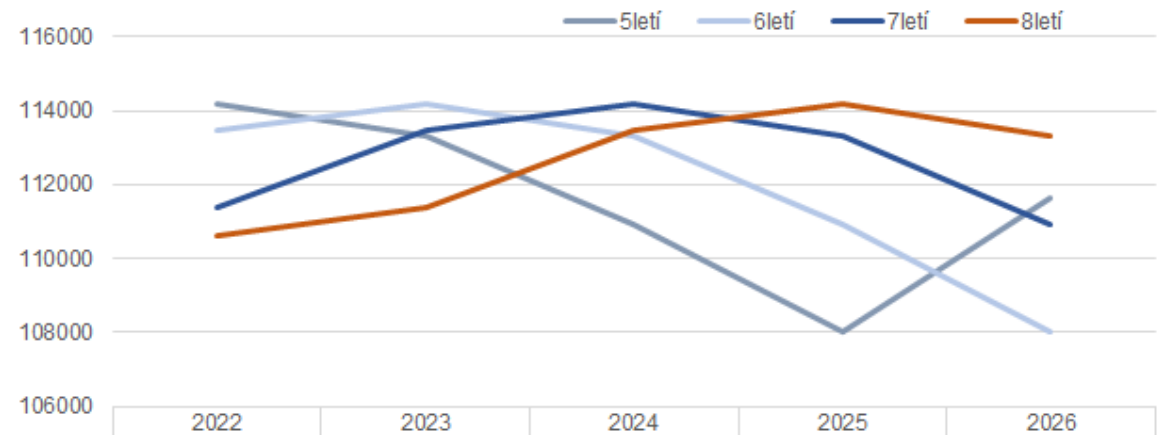

	2022	2023	2024	2025	2026
5letí	114193	113326	110900	108020	111659
6letí	113464	114193	113326	110900	108020
7letí	111374	113464	114193	113326	110900
8letí	110598	111374	113464	114193	113326

V populaci pětiletých by na celorepublikové úrovni měla růstová tendence vrcholit rokem 2022, s následným poklesem do roku 2025, který je doprovázen skokovým nárůstem v roce 2026, ačkoli i tak počty pětiletých nepřekročí počty v roce 2022. Z regionálního hlediska i zde nacházíme určité odlišnosti. K opačné tendenci může docházet v kraji Karlovarském, Libereckém a Olomouckém, kde by měly na konci predikovaného období klesat počty pětiletých dětí. V kraji Královéhradeckém a Zlínském by mohlo docházet k nárůstu pětiletých už v roce 2025. Téměř stabilní by mohl být vývoj počtu pětiletých v Moravskoslezském kraji, přičemž stabilní vývoj v tomto kraji se propisuje i do vývoje 6letých, 7letých i 8letých žáků.

V případě šestiletých by růst měl pokračovat i v roce 2023, ačkoli v následujících letech by měl růst stagnovat a dále významně klesat až do konce predikovaného období. Nicméně také tato kategorie vykazuje některé odchylky od celorepublikového vývoje. V Olomouckém a Zlínském kraji by měl nastat na konci predikovaného období nárůst. Ve většině krajů je predikovaný postupný pokles počtu 6letých, výjimkou je Kraj Vysočina, ve kterém je predikován již na začátku menší počet 6letých žáků, dále by mělo dojít k přechodnému nárůstu a opětovnému poklesu.

Populace sedmiletých by měla zpočátku zaznamenat zvyšující se počty s následnou klesající tendencí zhruba od poloviny predikovaného období. Z regionálního hlediska jsou počty častěji proměnlivé než u předchozích věkových kategoriích, ačkoli celorepublikové trendy ve většině krajů přetrvávají. Počáteční hodnoty predikovaného období jsou téměř totožné s jeho koncem.

Celorepublikovou rostoucí tendenci 8letých žáků by mohl narušit mírný pokles v roce 2026. Pokles na konci predikovaného období je nejzřetelnější ve Středočeském, Karlovarském, Moravskoslezském a Ústeckém kraji.

Následující graf a tabulka zachycují odhad budoucího vývoje počtu nově přijatých do 1. ročníku ZŠ. Středová datová řada představuje očekávaný vývoj, černá křivka vyjadřuje předpokládanou horní mez a červená křivka předpokládanou dolní mez této prognózy. Regionální odlišnosti jsou dané především rozdílnými počty či velikostí základních škol v jednotlivých krajích.

Graf 4 Prognóza vývoje – nově přijatí do 1. ročníku ZŠ – Česká republika

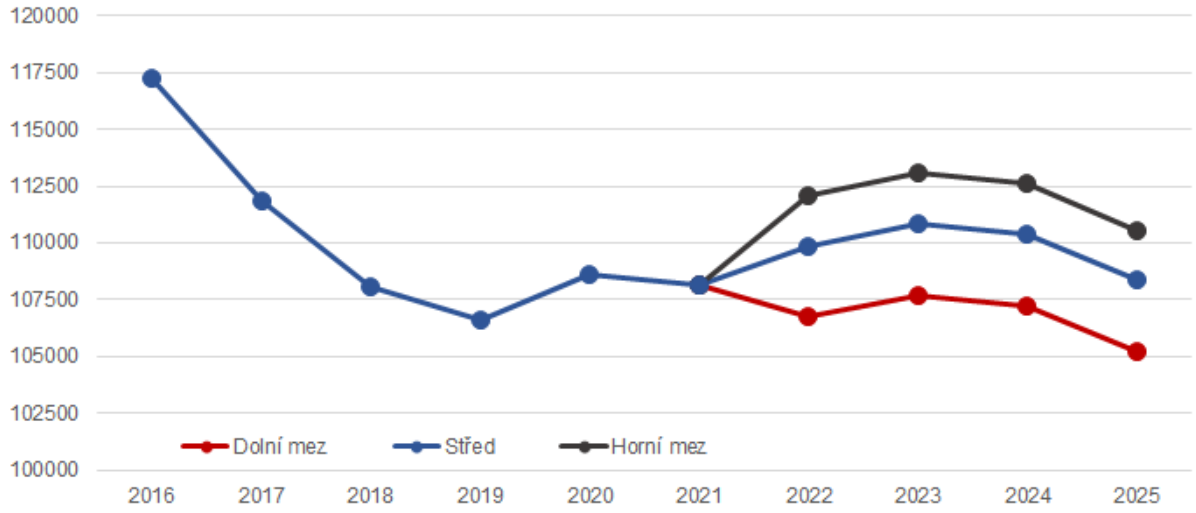

V rámci prognózovaného období je v rámci **středových hodnot** predikce patrná rostoucí tendence počtu žáků nově přijímaných do 1. ročníku ZŠ až do roku 2023 na úrovni ČR, poté by měl následovat mírný pokles. Odhadované počty v rámci jednotlivých krajů s mírnými odchylkami kopírují celorepublikový trend. Prognóza budoucího vývoje predikuje počet žáků nově přijímaných do 1. ročníku ZŠ v rámci celé ČR na úrovni 110,0 tis. v roce 2022, následovat by měl pokles až k hodnotě 105,5 tis. v roce 2026 (od roku 2021 jde o pokles o 2,7 p. b. do roku 2026).

Počty žáků nově přijímaných do 1. ročníku ZŠ predikované v rámci hlavní linie se svými hodnotami nejvíce přibližují hodnotám z roku 2021. Výjimkou jsou kraje, ve kterých se hodnoty z roku 2021 více blíží dolní mezi, a nárůst hodnot predikovaných v rámci střední linie odhadu pro rok 2026 v porovnání s rokem 2021 je tak v případě těchto krajů relativně nejvyšší – jedná se o Zlínský kraj (nárůst o 3 p. b.), a Kraj Vysočina (nárůst o 3,3 p. b.). Naopak zřetelně nižších hodnot v porovnání s rokem 2021 by měly dosahovat počty žáků nově přijímaných do 1. ročníku ZŠ ve Středočeském kraji (pokles o 11,4 p. b.), Ústeckém kraji (pokles o 6,6 p. b.) a Karlovarském kraji (pokles o 5,8 p. b.).

Podle odhadu budoucího vývoje hodnot odpovídajících **dolní mezi** pro období 2022 až 2026 by počet žáků nově přijímaných do 1. ročníku ZŠ měl v roce 2022 dosáhnout 106,7 tis. žáků v rámci celé ČR, do roku 2023 vystoupat přibližně na 107,6 tis. žáků a následně poklesnout na 102,6 tis. žáků v roce 2026, oproti hodnotě 108,6 tis. v roce 2021 by se tak jednalo o pokles (o 5,5 p. b. do roku 2026). Z regionálního hlediska kopíruje predikovaný vývoj s mírnými odchylkami celorepublikový trend. Nejvýraznější pokles do roku 2026 oproti roku 2021 by přitom měl nastat v případě Středočeského kraje (pokles o 14,4 p. b.), Ústeckého kraje (pokles o 10,2 p. b.) a Karlovarského kraje (pokles o 9,5 p. b.). Naopak nárůst by podle odhadu hodnot odpovídajících dolní mezi neměl nastat v žádném kraji.

Horní mez odhadu budoucího vývoje predikuje počet žáků nově přijímaných do 1. ročníku ZŠ v rámci celé ČR na úrovni 112 tis. v roce 2022 s následným poklesem na hodnotu 107,8 tis. v roce 2026. Na konci predikovaného období by nemělo dojít téměř k žádnému posunu oproti hodnotě 107,8 tis. v roce 2020.

Z dat je patrné, že v deseti krajích může dojít k relativnímu nárůstu počtu nově přijatých žáků do 1. ročníku ZŠ, jelikož se jedná o početněji menší regiony, na celkovou klesající křivku prognózy tyto nárůsty nemají vliv. K výraznějšímu poklesu počtu žáků nově přijímaných do 1. ročníku ZŠ v období do roku 2026 v porovnání s rokem 2021 by podle vývoje hodnot odpovídajících horní mezi mělo dojít ve Středočeském (pokles o 8,3 p. b.), Ústeckém (pokles o 4,1 p. b.) a Karlovarském kraji (pokles o 2,0 p. b.). Jednoznačně největší nárůst by měly podle predikce zaznamenat Olomoucký kraj a Zlínský kraj (shodný nárůst o 6,7 p. b.) a Kraj Vysočina (nárůst o 6 p. b.).

Tabulka 4 Prognóza vývoje – nově přijatí do 1. ročníku ZŠ – krajské členění

Prognóza	Rok	Česká republika	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj
Realita	2021	108 630	13 241	16 335	6 467	5 766	2 691	8 168	4 485	5 374	5 321	5 106	12 565	6 211	5 480	11 420
DOLNÍ MEZ	2022	106 735	12 771	15 627	6 385	5 681	2 541	7 697	4 449	5 188	5 220	5 007	12 589	6 012	5 518	11 064
	2023	107 691	12 868	15 869	6 500	5 749	2 470	7 759	4 373	5 222	5 094	5 110	12 842	6 044	5 687	11 124
	2024	107 194	12 942	15 339	6 423	5 751	2 449	7 508	4 284	5 228	5 164	5 094	12 956	6 004	5 739	11 355
	2025	105 223	12 686	14 779	6 287	5 672	2 496	7 424	4 227	5 099	5 258	5 164	12 708	5 821	5 480	11 176
	2026	102 631	12 282	13 979	6 185	5 492	2 434	7 336	4 147	5 093	5 094	5 060	12 226	5 924	5 469	10 957
STŘED	2022	109 853	13 135	16 159	6 638	5 887	2 645	8 001	4 695	5 445	5 445	5 217	13 021	6 383	5 693	11 509
	2023	110 852	13 234	16 407	6 757	5 957	2 571	8 065	4 618	5 482	5 324	5 324	13 283	6 420	5 866	11 574
	2024	110 358	13 310	15 871	6 680	5 960	2 549	7 811	4 523	5 488	5 390	5 310	13 403	6 379	5 921	11 810
	2025	108 347	13 048	15 290	6 539	5 878	2 597	7 719	4 463	5 355	5 489	5 381	13 149	6 187	5 658	11 631
	2026	105 686	12 635	14 467	6 432	5 693	2 534	7 629	4 378	5 346	5 324	5 276	12 654	6 289	5 642	11 404
HORNÍ MEZ	2022	112 054	13 520	16 729	6 799	6 039	2 752	8 216	4 872	5 709	5 587	5 351	13 403	6 727	5 899	11 804
	2023	113 081	13 622	16 983	6 920	6 111	2 677	8 281	4 794	5 748	5 466	5 461	13 674	6 768	6 076	11 873
	2024	112 588	13 700	16 438	6 844	6 115	2 654	8 023	4 695	5 754	5 531	5 447	13 798	6 725	6 134	12 111
	2025	110 548	13 431	15 835	6 700	6 032	2 703	7 926	4 632	5 617	5 632	5 520	13 540	6 525	5 866	11 935
	2026	107 842	13 009	14 986	6 590	5 844	2 638	7 835	4 545	5 605	5 465	5 413	13 033	6 628	5 846	11 701

Z hlediska potřebných kapacit základních škol je klíčový očekávaný rostoucí či klesající trend počtu nově přijímaných. Konkrétní predikované počty jsou ovlivněny případnými výkyvy podílu nově přijímaných do 1. ročníku ZŠ z celkového počtu v daném věku v období 2016/17–2020/21, za nejpravděpodobnější tak lze považovat střední linii prognózy.

Vzhledem k předpokládanému poklesu počtu dětí zejména ve věkových kategoriích šesti a sedmi let, které jsou klíčové z hlediska zahájení povinné školní docházky, nelze v nejbližších letech očekávat potřebu zvýšit naplněnost 1. ročníků základních škol, ačkoli predikce nezahrnuje migrační toky ani zvýšený objem dětí uprchlíků z Ukrajiny v roce 2022. Zohledníme-li predikované počty pak by pravděpodobně největší tlak na navýšení počtu dětí přijímaných do základních škol vznikl v případě Zlínského kraje a Kraje Vysočina. Počet žáků přijímaných do 1. ročníku ZŠ by mohl být rovněž ovlivněn snahou snížit přetrvávající vysoký podíl dětí s odkladem školní docházky.

5 Víceletá gymnázia a osmileté konzervatoře

Přechod žáků základních škol do středního vzdělávání je možný již po ukončení pátého či sedmého ročníku. Osmiletá gymnaziální příprava je určena žákům po ukončení 5. ročníku základní školy, do šestiletých gymnázií přecházejí žáci po ukončení 7. ročníku základní školy. V případě konzervatoří je délka většiny oborů 6 let a jsou určeny uchazečům po splnění povinné školní docházky; výjimku představuje obor Tanec, který je osmiletý a je určen uchazečům po 5. ročníku základní školy.

Následující analýza je rozdělena na dvě části, přičemž počty žáků nově přijímaných do 1. ročníků víceletých gymnázií a osmiletých konzervatoří jsou vztahovány vždy k počtu žáků příslušného ročníku, ze kterého přecházejí. Vzhledem k tomu, že do konzervatoří přechází z 5. ročníku jen minimum žáků, a to pouze ve třech krajích, nebude tato kategorie vzdělání předmětem prognózy.

V rámci období 2016/17 až 2020/21 zaznamenaly počty žáků 5. ročníku na úrovni celé České republiky nejprve nárůst z hodnoty 105 363 až na 117 394 v roce 2020/21, poté nastal pokles na hodnotu 112 362 v roce 2021/22. Obdobný je vývoj počtu žáků v 7. ročníku ZŠ, který rostl do roku 2020/21 na hodnotu 109 232 a následně mírně klesl na hodnotu 108 644 v roce 2021/22. Na regionální úrovni odpovídá vývoj v některých krajích celorepublikovému trendu, v jiných regionech nacházíme určité odlišnosti. Například v krajích Ústeckém, Zlínském, Moravskoslezském, Pardubickém a Kraji Vysočina začíná stagnace růstu počtu 5letých žáků už v roce 2018/19. Pokud se zaměříme na vývoj počtu žáků 7. ročníku tak se regionální trendy příliš neodchylují od celorepublikového vývoje. Výjimku představuje Jihomoravský, Středočeský kraj a hl. město Praha, ve kterých počty narůstají po celé sledované období kontinuálně.

Z celkového pohledu lze říci, že zatímco počty žáků 7. ročníku v průběhu celého sledovaného období postupně poměrně výrazně narůstaly, počty žáků 5. ročníku od roku 2018/19 spíše stagnují. Ačkoli pokud porovnáme hodnoty ze začátku sledovaného období a z jeho konce, vidíme v obou kategoriích zřetelný nárůst.

Tabulka 5 Počet žáků 5. a 7. ročníku ZŠ

Kraj	2016/17		2017/18		2018/19		2019/20		2020/21		2021/22	
	5. ročník	7.ročník	5. ročník	7.ročník	5. ročník	7.ročník	5. ročník	7.ročník	5. ročník	7.ročník	5. ročník	7.ročník
Česká republika	105363	86726	110606	91626	117431	96745	117215	102143	117394	109232	112362	108644
Hlavní město Praha	11717	8667	12299	9422	13429	10129	13695	10792	13815	11905	13449	12223
Středočeský kraj	13939	10799	14953	11747	16209	12611	16481	13698	16702	14965	16549	15137
Jihočeský kraj	6457	5508	6766	5565	7034	6017	7116	6266	7050	6617	6700	6608
Plzeňský kraj	5812	4722	6094	4963	6495	5400	6402	5669	6559	6098	6075	5978
Karlovarský kraj	2922	2447	3075	2365	3230	2654	3133	2753	3154	2953	2909	2861
Ústecký kraj	8634	7543	8951	7951	9592	8165	9258	8487	9146	9131	8713	8691
Liberecký kraj	4335	3824	4869	4137	5091	4056	5181	4585	5167	4860	4821	4897
Královéhradecký kraj	5653	4829	5867	4919	6159	5292	6073	5502	6248	5861	5544	5699
Pardubický kraj	5202	4364	5489	4487	5791	4780	5685	5094	5735	5349	5428	5303
Kraj Vysočina	4992	4238	5365	4589	5596	4598	5411	4968	5379	5256	5204	5046
Jihomoravský kraj	11494	9431	12006	10028	12685	10560	13082	11036	12993	11700	12503	12152
Olomoucký kraj	6338	5237	6573	5542	6964	5811	6948	6045	6829	6486	6475	6455
Zlínský kraj	5750	4853	5854	5155	6271	5383	6085	5497	6046	5916	5954	5717
Moravskoslezský kraj	12118	10264	12445	10756	12885	11289	12665	11751	12571	12135	12038	11877

5.1 Prognóza vývoje nově přijatých do 1. ročníku víceletých gymnázií

Základem pro odhad budoucího vývoje je počet nově přijatých žáků do 1. ročníku víceletých gymnázií v období 2016/17 až 2020/21, který je vztažen k celkovému počtu dětí v příslušném ročníku základní školy z předchozího školního roku. Počty žáků nově přijímaných do 1. ročníku osmiletých gymnázií jsou v prognóze vztaženy k počtu žáků 5. ročníku z předchozího školního roku, v případě šestiletých gymnázií k počtu žáků 7. ročníku

Graf 5 Prognóza vývoje počtu žáků 5. a 7. ročníku v České republice

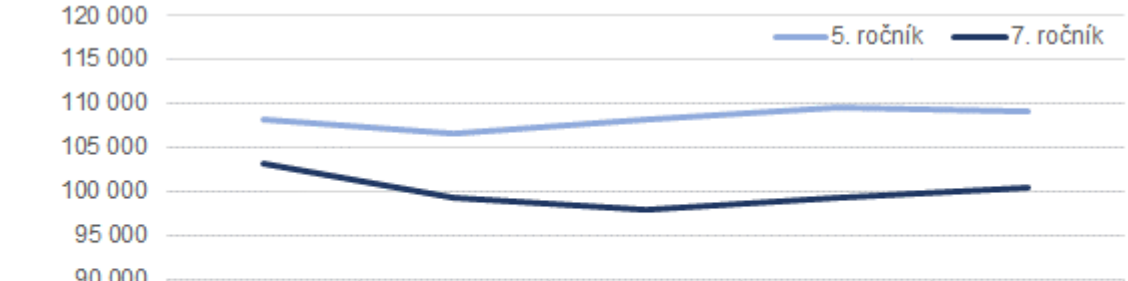

	2022	2023	2024	2025	2026
5. ročník	108 134	106 608	108 171	109 497	108 973
7. ročník	103 131	99 251	97 850	99 285	100 502

Na úrovni celé České republiky by měly mít celkové počty žáků 5. ročníku ZŠ v letech 2022-2026 poměrně stabilní vývoj. Pokles a následný nárůst by z hlediska celorepublikových hodnot neměl být příliš významný. Z regionálního hlediska můžeme vidět mírné nuance. Rostoucí trend ve většině krajích v roce 2025 má své výjimky v kraji Libereckém a v hl. městě Praha, ve kterých růst nastává až na konci predikovaného období.

Na základě výše popsaného kvalifikovaného odhadu lze u celkových počtů žáků 7. ročníku ZŠ očekávat klesající tendenci do roku 2024, po kterém by mohl následovat opětovný mírný nárůst do konce predikovaného období. Na rozdíl od počtu 5. ročníku by 7. ročník v roce 2026 mohl mít poměrně významně nižší počty než v roce 2021 (pokles o 8 p. b.)

Osmiletý obor konzervatoře mohou navštěvovat žáci pouze ve třech krajích ČR (hl. m. Praze, Jihomoravském kraji a Moravskoslezském kraji), do oboru Tanec je každoročně přijímáno z 5. ročníku ZŠ necelé jedno procento nových žáků, přičemž více než polovina z nich nastupuje v hlavním městě Praze. Z tohoto důvodu nebudou konzervatoře dále v prognóze detailněji analyzovány.

5.1.1 Osmiletá gymnázia

Pro výpočet predikce je nutné vynásobit očekávané počty žáků 5. ročníku ZŠ hodnotami podílu počtu nově přijatých do osmiletých gymnázií z celkového počtu žáků 5. ročníku z předešlého školního roku v období 2017/18–2021/22.

Následující graf a tabulka zachycují odhad budoucího vývoje počtu nově přijatých do 1. ročníku osmiletých gymnázií. Prostřední datová řada představuje očekávaný vývoj se středovými hodnotami predikce, černá křivka vyjadřuje předpokládanou horní mez a červená křivka předpokládanou dolní mez této prognózy. Regionální odlišnosti jsou dané především rozdílnými počty či kapacitou tohoto typu gymnázií v jednotlivých krajích.

Vzhledem ke snižujícím se počtům žáků v příslušném ročníku je patrná klesající tendence až do roku 2023 také v odhadu počtu nově přijatých do 1. ročníku osmiletých gymnázií. Odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci jednotlivých krajů s mírnými odchylkami kopírují celorepublikový trend.

Graf 6 Prognóza vývoje – nově přijatí do 1. ročníku osmiletých gymnázií – Česká republika

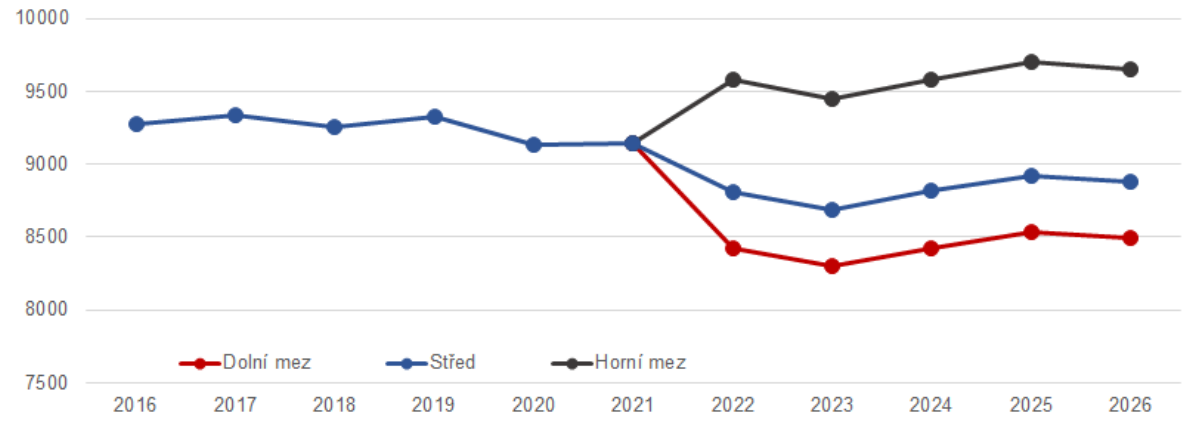

Střední varianta budoucího vývoje predikuje počet nově přijatých žáků do 1. ročníku osmiletých gymnázií v rámci celé ČR na úrovni 8,8 tis. v roce 2022, následovat by měl pokles až na hodnotu 8,6 tis. v roce 2023, dále opětovný nárůst na úroveň ze začátku predikovaného období, přičemž přibližně stejné hodnoty můžeme očekávat až do konce predikovaného období.

Počty žáků nově přijímaných do 1. ročníku osmiletých gymnázií predikované v rámci střední linie se svými hodnotami nejvíce přibližují hodnotám z roku 2021. Výjimkou jsou kraje, ve kterých se hodnoty více blíží horní mezi, a pokles hodnot predikovaných v rámci střední linie pro rok 2026 v porovnání s rokem 2021 je tak v případě těchto krajů relativně vyšší – jedná se o kraje Jihočeský (nárůst o 2 p. b.), Plzeňský (nárůst o 2,4 p. b.), Pardubický (nárůst o 0,9 p. b.), Ústecký (nárůst o 1,2 p. b.) a Zlínský (nárůst o 2,3 p. b.).

Podle odhadu budoucího vývoje hodnot odpovídajících **dolní mezi** pro období 2022 až 2026 by počet nově přijatých žáků do 1. ročníku osmiletých gymnázií měl v roce 2022 dosáhnout zhruba 8,4 tis. žáků v rámci celé ČR, do roku 2023 klesnout přibližně na 8,3 tis. žáků, následně vystoupat zpět na hodnotu 8,4 tis. Kolísavý trend pokračuje ve velmi malé míře a na konci predikovaného období nedochází téměř k žádnému rozdílu. Významnější pokles mohl být viditelnější v kraji Jihočeském (pokles 11,9 p. b.), Libereckém (pokles 13 p. b.) a Karlovarském (pokles 22 p. b.).

Horní mez odhadu budoucího vývoje predikuje počet nově přijatých žáků do 1. ročníku osmiletých gymnázií v rámci celé ČR na úrovni 9,5 tis. v roce 2022. Vývoj je poměrně stabilní a jen mírně rostoucí. Ve srovnání s reálnými hodnotami v roce 2021 by se na konci predikovaného období jednalo o nárůst o zhruba 5,6 p. b.

K více či méně výraznému nárůstu počtu žáků nově přijímaných do 1. ročníku osmiletých gymnázií v období do roku 2026 v porovnání s rokem 2021 by podle vývoje hodnot v rámci horní meze mělo dojít přibližně v polovině krajů ČR. Jednoznačně největší nárůst by měly zaznamenat hlavní město Praha (nárůst o 22 p. b.), Středočeský kraj (nárůst o 15,7 p. b.), Jihomoravský kraj (nárůst o 16,1 p. b.). Naopak relativně významnější pokles by měl zaznamenat Karlovarský (pokles o 4,9 p. b.), Olomoucký (pokles o 4,7 p. b.) a Královéhradecký kraj (pokles o 7,2 p. b.).

Tabulka 6 Prognóza vývoje – nově přijatí do 1. ročníku osmiletých gymnázií – krajské členění

Prognóza	Rok	Česká republika	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj
Realita	2021	9 145	1 852	1 072	543	498	289	575	298	396	471	426	961	588	363	813
DOLNÍ MEZ	2022	8 424	1 792	1 016	485	438	233	518	260	350	429	407	898	480	321	730
	2023	8 305	1 743	996	479	437	226	493	263	340	413	393	893	490	327	733
	2024	8 427	1 760	1 039	477	438	225	508	258	342	420	407	920	496	323	733
	2025	8 530	1 758	1 039	500	442	236	519	257	342	421	411	936	492	333	750
	2026	8 489	1 843	1 020	479	441	225	509	259	343	417	406	937	493	328	741
STŘED	2022	8 812	1 941	1 086	512	455	262	541	284	366	451	423	975	509	334	752
	2023	8 687	1 887	1 066	505	454	254	515	287	355	435	409	969	520	340	755
	2024	8 815	1 907	1 111	503	456	253	531	282	357	441	423	998	526	336	755
	2025	8 923	1 904	1 111	528	460	265	543	280	357	443	427	1 015	522	347	773
	2026	8 880	1 996	1 091	505	458	253	531	283	358	439	422	1 017	522	341	764
HORNÍ MEZ	2022	9 578	2 197	1 235	540	484	284	593	324	376	480	462	1 070	546	347	770
	2023	9 443	2 137	1 211	533	483	276	564	328	365	463	447	1 063	557	354	773
	2024	9 582	2 159	1 263	530	484	274	581	321	366	470	462	1 096	563	349	773
	2025	9 699	2 156	1 263	556	488	288	594	320	367	471	467	1 115	559	361	792
	2026	9 653	2 260	1 240	532	486	275	582	323	367	467	461	1 116	560	355	782

Z hlediska potřebných kapacit osmiletých gymnázií je klíčový očekávaný rostoucí či klesající trend počtu nově přijímaných. Konkrétní predikované počty jsou ovlivněny případnými výkyvy podílu nově přijímaných do 1. ročníku osmiletých gymnázií z celkového počtu žáků 5. ročníku v období 2017–2021, za nejpravděpodobnější tak lze považovat střední linii prognózy.

S ohledem na strategické směřování české vzdělávací politiky zřejmě nelze očekávat, že by případný výraznější nárůst počtu žáků 5. ročníku vedl k navyšování kapacit osmiletých gymnázií. Vzhledem k předpokládanému poklesu počtu žáků 5. ročníku ZŠ lze nicméně odhadnout, že v nejbližších letech se nebude zvyšovat celkový převis zájemců o přijetí do osmiletých gymnázií.

5.1.2 Šestiletá gymnázia

Jak bylo uvedeno výše, pro výpočet predikce je nutné vynásobit očekávané počty žáků 7. ročníku ZŠ vybranými hodnotami podílu počtu nově přijatých do šestiletých gymnázií z celkového počtu žáků 7. ročníku z předešlého školního roku v období 2017/18–2021/22.

Graf 7 Prognóza vývoje – nově přijatí do 1. ročníku šestiletých gymnázií – Česká republika

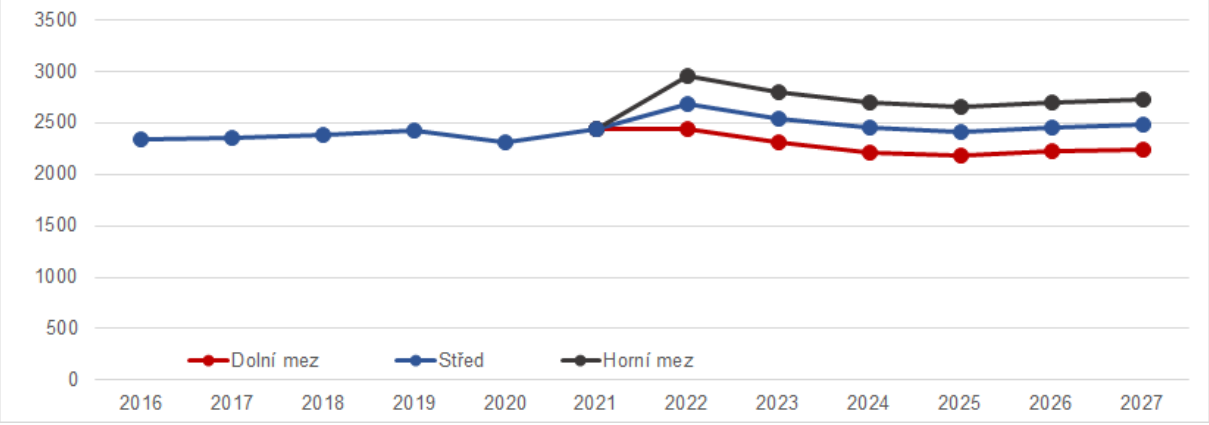

Na úrovni celé České republiky lze na základě výše popsaného očekávat klesající tendenci celkových počtů žáků 7. ročníku ZŠ, což by se mělo promítat i do vývoje počtu nově přijatých do

1. ročníku 6letých gymnázií. V uvedené prognóze není zahrnut Pardubický kraj, jelikož se v něm žádná šestiletá gymnázia nenachází.

Střední hodnota budoucího vývoje predikuje počet nově přijatých žáků do 1. ročníku šestiletých gymnázií v rámci celé ČR na úrovni 2,7 tis. v roce 2022, následovat by měl mírný pokles až na hodnotu 2,4 tis. v roce 2025 a dále již žádný zřetelný nárůst predikce nepředpokládá. Nejvýraznější nárůst oproti roku 2021 by přitom měl nastat v případě Středočeského kraje (nárůst o 22,8 p. b. do roku 2026) a Jihomoravského kraje (nárůst o 9,8 p. b. do roku 2026) a dále také v hlavním městě Praze (o 8,4 p. b. do roku 2026). Naopak jedinými třemi kraji, ve kterých by podle střední varianty mělo dojít do roku 2026 v porovnání s rokem 2020 k poklesu, jsou Kraj Vysočina (pokles o 8,3 p. b.), Jihočeský kraj (pokles o 9,9 p. b.) a Královéhradecký kraj (pokles o 6 p. b.).

Podle odhadu budoucího vývoje hodnot odpovídajících **dolní mezi** pro období 2022 až 2027 by počet nově přijatých žáků do 1. ročníku šestiletých gymnázií měl být v roce 2022 téměř neměnný. V rámci celé ČR by počet měl následně poklesnout na 2,18 tis. žáků v roce 2025 a do roku 2027 by se měl jen mírně zvýšit na úroveň 2,24 tis. žáků, oproti hodnotě 2,44 tis. v roce 2021 by se jednalo o pokles o 8,0 p. b. do roku 2027.

Nejvýraznější pokles do roku 2027 oproti roku 2021 by přitom měl nastat v případě Jihočeského (pokles o 23 p. b.), Plzeňského (pokles o 18,3 p. b.), Karlovarského kraje (pokles o 17,9 p. b.) a Kraje Vysočina (pokles o 17,1 p. b.). Naopak v žádném kraji by do roku 2027 v porovnání s rokem 2021 nemělo docházet k nárůstu.

Horní mez odhadu budoucího vývoje predikuje počet nově přijatých žáků do 1. ročníku šestiletých gymnázií v rámci celé ČR na úrovni 2,96 tis. v roce 2022, následovat by měl postupný pokles na úroveň 2,65 tis. v roce 2025 a mírné zvýšení na úroveň 2,72 tis. v roce 2027. Oproti hodnotě 2,44 tis. v roce 2020 by se nicméně jednalo o zřetelný nárůst (o 12 p. b. do roku 2027).

Tabulka 7 Prognóza vývoje – nově přijatí do 1. ročníku šestiletých gymnázií – krajské členění

Prognóza	Rok	Česká republika	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj
Realita	2021	2 440	725	31	216	168	23	28	30	214	-	59	417	197	71	261
DOLNÍ MEZ	2022	2 435	751	32	176	157	22	27	30	214	-	52	404	190	61	255
	2023	2 304	697	32	165	143	20	25	28	189	-	49	385	180	60	241
	2024	2 217	693	31	161	136	19	24	26	189	-	48	375	168	55	226
	2025	2 186	674	30	159	136	18	22	26	183	-	47	373	171	56	227
	2026	2 218	681	31	158	136	18	23	26	184	-	48	384	173	55	227
	2027	2 245	680	31	166	137	19	24	26	184	-	49	391	172	57	233
STŘED	2022	2 689	868	39	205	183	27	32	34	234	-	57	474	217	73	286
	2023	2 544	806	39	193	167	24	30	31	207	-	54	451	206	72	271
	2024	2 448	801	37	189	159	22	28	29	206	-	54	440	191	66	254
	2025	2 414	779	37	186	159	22	27	30	200	-	52	437	196	67	255
	2026	2 449	787	38	185	159	22	27	29	201	-	54	450	198	66	255
	2027	2 479	786	38	195	160	23	28	29	201	-	54	458	196	68	261
HORNÍ MEZ	2022	2 958	947	45	220	202	33	35	37	250	-	63	569	236	88	349
	2023	2 799	880	46	206	184	30	32	34	221	-	60	542	224	86	330
	2024	2 694	875	44	202	175	28	31	32	220	-	60	528	208	78	310
	2025	2 656	851	43	200	175	27	29	32	214	-	58	525	213	80	311
	2026	2 695	859	45	199	175	27	30	32	215	-	60	541	215	79	311
	2027	2 728	858	45	208	177	28	31	32	215	-	60	550	213	82	318

K více či méně výraznému nárůstu počtu žáků nově přijímaných do 1. ročníku šestiletých gymnázií v období do roku 2027 v porovnání s rokem 2021 by podle odhadu horní meze budoucího vývoje

mělo dojít ve všech krajích ČR s výjimkou kraje Jihočeského, ve kterém by mohlo dojí k poklesu o 3,5 p. b. Jednoznačně největší nárůst by měly podle predikce zaznamenat Jihomoravský kraj (nárůst o 31,9 p. b. do roku 2027), Středočeský kraj (nárůst o 45,1 p. b. do roku 2027), hlavní město Praha (nárůst o 18,4 p. b. do roku 2026) a Karlovarský kraj (nárůst o 21,9 p. b. do roku 2027).

S ohledem na snižující se podíly počtu nově přijatých do šestiletých gymnázií z celkového počtu žáků 7. ročníku z předešlého školního roku lze za nejpravděpodobnější považovat hodnoty blížící se střední variantě očekávaného vývoje.

Obdobně jako v případě osmiletých gymnázií lze konstatovat, že vzhledem ke strategickému směřování české vzdělávací politiky zřejmě nelze očekávat, že by případný výraznější nárůst počtu žáků 7. ročníku vedl k navyšování kapacit šestiletých gymnázií. Vzhledem k předpokládanému poklesu počtu žáků 7. ročníku ZŠ lze nicméně odhadnout, že v nejbližších letech se nebude zvyšovat celkový převis zájemců o přijetí do šestiletých gymnázií.

6 Střední vzdělání navazující na základní vzdělání

Z hlediska predikcí počtu žáků nově přijímaných do 1. ročníků středního vzdělávání jsou podstatné zejména kategorie vzdělání přímo navazující na základní vzdělání, obsahem této kapitoly tedy není zkrácené studium ani nástavbové studium (kterému je věnována samostatná kapitola). Rovněž zde není zahrnut nižší stupeň víceletých gymnázií, který byl analyzován odděleně v předchozí části.

Základem pro odhad budoucího vývoje je počet nově přijatých žáků do 1. ročníku středního vzdělávání v rozdělení podle věku v období 2017/18–2021/22, který je vztažen k celkovému počtu osob v daném věku v populaci, přičemž za relevantní je považován věk 15 až 21 let. Na základě prostého „posunu“ jednotlivých populačních ročníků do dalších let lze predikovat vývoj jednotlivých věkových kategorií v populaci. Následující kapitoly se proto věnují přímo predikcím budoucích let.

6.1 Souhrnná prognóza vývoje nově přijatých do 1. ročníků kategorií středního vzdělání navazujícího na základní vzdělání

V populaci 15letých je na úrovni celé ČR očekáván do roku 2023 nárůst počtu obyvatel, následovaný mírným poklesem trvající do roku 2029. Vývoj v jednotlivých krajích kopíruje s určitými odchylkami celorepublikový vývoj. V případě 16letých by měl počet skokově narůstat do roku 2024 a následně relativně významně klesat až do roku 2029, od kterého by měly počty opět narůstat. Počet 17letých by se měl zvyšovat do roku 2025 a následně klesat až do roku 2030.

V případě 18letých je očekáván nárůst počtu do roku 2027, ve skupině 19letých do roku 2028. V případě populačního ročníku 20letých je očekáván postupný nárůst počtu až do roku 2029, poté by měl následovat pokles, který by měl být výraznější v roce 2031. V populaci 21letých by mělo docházet k postupnému nárůstu počtu až do roku 2030.

Následující tabulka a graf zachycují odhad budoucího vývoje počtu nově přijatých do 1. ročníků středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání. Prostřední datová řada představuje očekávaný vývoj, černá křivka vyjadřuje předpokládanou horní mez a červená křivka předpokládanou dolní mez této prognózy. Regionální odlišnosti jsou dané především rozdílnými počty či velikostí středních škol v jednotlivých krajích.

V rámci prognózovaného období 2022 až 2032 je patrná zpočátku rostoucí tendence vrcholící rokem 2024 a následovaná postupným poklesem počtu nově přijatých do 1. ročníků středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání až do roku 2029. Od roku 2030 by pak mělo dojít k nárůstu této hodnoty.

Graf 8 Prognóza vývoje – nově přijatí do 1. ročníků středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání – Česká republika

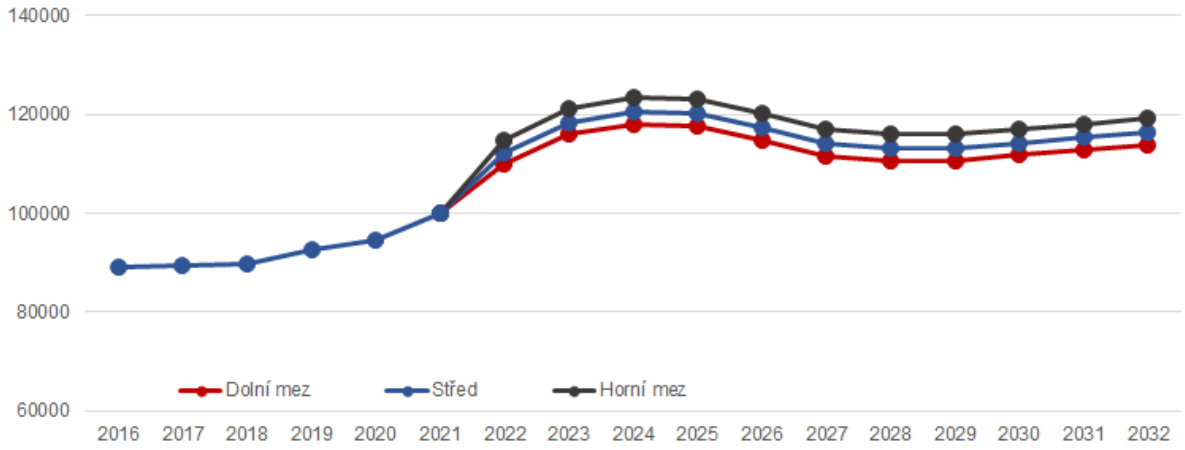

Střední varianta budoucího vývoje predikuje počet žáků nově přijímaných do 1. ročníků středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání v rámci celé ČR na úrovni 112 tis. žáků v roce 2022, následovat by měl nárůst až k hodnotě zhruba 120,6 tis. v roce 2024, poté by mělo docházet k poklesu na zhruba 113 tis. v roce 2029 a do roku 2032 by se měl počet zvýšit na 116,3 tis. Oproti hodnotě 99,9 tis. v roce 2020 by se tak jednalo o zřetelný nárůst (o 16,3 p. b. do roku 2032).

Odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci většiny krajů pouze s menšími odchylkami kopírují celorepublikový trend. Do určité míry se výraznějším nárůstem vymyká hlavní město Praha, kde by mělo být maximum dosaženo v roce 2032 (nárůst o 39,5 p. b. oproti roku 2021). Podobně Jihomoravský kraj by měl zaznamenat vrchol růstu v roce 2032 (nárůst o 31,7 p. b. oproti roku 2021). Naopak pokles počtu nově přijatých je predikován pouze pro Karlovarský (pokles o 1,9 p. b.).

Podle odhadu budoucího vývoje hodnot odpovídajících **dolní mezi** pro období 2022 až 2032 by počet žáků nově přijímaných do 1. ročníků středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání měl v roce 2022 dosáhnout zhruba 109,9 tis. žáků v rámci celé ČR, do roku 2024 vystoupat přibližně na 118 tis. žáků a do roku 2029 poklesnout asi na 110,7 tis. žáků, přičemž do roku 2031 by mělo dojít k opětovnému nárůstu na 113,8 tis. žáků. Oproti hodnotě 99,9 tis. v roce 2021 by se jednalo o zřetelný nárůst (o 13,9 p. b. do roku 2032).

Odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci většiny krajů pouze s menšími odchylkami kopírují celorepublikový trend. Ve většině krajů by mohlo dojít k nárůstu ve srovnání s rokem 2021. Výraznější nárůst v porovnání s rokem 2021 je očekáván do roku 2032 především v hl. m. Praze (o 32,7 p. b. do roku 2032) a Jihomoravském kraji (o 27,4 p. b. do roku 2032). Naopak nejvýznamnější pokles by na konci predikovaného období mohl nastat v Karlovarském kraji (o 11 p. b. do roku 2032).

Horní mez odhadu budoucího vývoje predikuje počet žáků nově přijímaných do 1. ročníků středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání v rámci celé ČR na úrovni 114,9 tis. žáků v roce 2022, následný vzestup na hodnotu 123,2 tis. v roce 2025, následovaný postupným poklesem na úroveň 116 tis. v roce 2029 a opětovným nárůstem na 119,4 tis. v roce 2032. Celkově by se na konci predikovaného období mohl zvednou počet nově přijímaných žáků o 19,2 p. b. ve srovnání s rokem 2021. Jednalo by se tedy o výrazné navýšení a pravděpodobně by vzrostl tlak na kapacity středních škol.

Z regionálního pohledu i v tomto případě odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci většiny krajů pouze s menšími odchylkami kopírují celorepublikový trend. Z celorepublikového trendu se vymyká hl. město Praha, které vzestupně roste celé sledované období, stejný trend predikují hodnoty horní meze i v Jihomoravském kraji. V těchto dvou krajích by mohl nastat i nejvýraznější nárůst počtu nově přijímaných v porovnání s rokem 2021, a to v hlavním městě Praze (nárůst o 46,8 p. b. do roku 2032) a Jihomoravském kraji (nárůst o 35,6 p. b.). Naopak nejnižší nárůst počtu nově přijatých je

predikován pro Karlovarský kraj (nárůst o 7,1 p. b.) a Ústecký kraj (nárůst o 6,9 p. b.). Pokles by neměl nastat v žádné kraji.

Tabulka 8 Prognóza vývoje – nově přijatí do 1. ročníků středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání – krajské členění

PROGNÓZA	Rok	Česká republika	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj
Realita	2021	99 985	13 826	9 935	6 390	5 405	2 437	8 219	4 017	5 522	5 305	4 683	10 639	6 278	5 817	11 512
DOLNÍ MEZ	2022	109 857	15 448	10 692	6 817	5 782	2 461	8 766	4 202	5 685	5 743	4 973	12 021	6 762	6 171	12 205
	2023	115 935	16 483	11 447	7 202	6 051	2 560	9 244	4 529	6 000	5 998	5 186	12 741	7 084	6 489	12 668
	2024	118 085	17 197	11 792	7 295	6 212	2 591	9 306	4 647	6 065	6 022	5 195	13 131	7 202	6 506	12 673
	2025	117 753	17 522	11 875	7 229	6 180	2 546	9 114	4 624	5 964	6 015	5 117	13 167	7 149	6 434	12 604
	2026	114 772	17 490	11 810	6 977	5 897	2 399	8 774	4 447	5 661	5 879	4 984	13 002	6 874	6 271	12 131
	2027	111 634	17 461	11 584	6 835	5 733	2 252	8 333	4 243	5 437	5 745	4 907	12 803	6 633	5 984	11 636
	2028	110 679	17 528	11 430	6 829	5 661	2 201	8 090	4 200	5 414	5 633	4 809	12 820	6 613	5 928	11 552
	2029	110 699	17 634	11 452	6 735	5 579	2 176	8 101	4 132	5 396	5 600	4 851	13 016	6 590	5 934	11 582
	2030	111 743	18 009	11 531	6 801	5 677	2 150	8 158	4 139	5 407	5 644	4 947	13 159	6 634	6 004	11 620
	2031	112 812	18 217	11 539	6 898	5 771	2 180	8 152	4 302	5 450	5 741	4 943	13 298	6 773	6 113	11 647
	2032	113 886	18 353	11 628	6 984	5 830	2 170	8 186	4 333	5 490	5 757	5 031	13 557	6 842	6 227	11 723
STŘED	2022	112 165	16 216	11 157	7 085	6 001	2 701	9 019	4 469	6 017	5 923	5 199	12 413	7 006	6 358	12 630
	2023	118 339	17 293	11 940	7 482	6 280	2 809	9 506	4 812	6 346	6 185	5 420	13 151	7 335	6 682	13 103
	2024	120 568	18 048	12 301	7 580	6 448	2 843	9 576	4 938	6 420	6 214	5 432	13 554	7 461	6 700	13 116
	2025	120 283	18 400	12 399	7 518	6 418	2 799	9 385	4 917	6 320	6 211	5 354	13 602	7 410	6 630	13 049
	2026	117 270	18 379	12 341	7 261	6 131	2 647	9 043	4 727	6 008	6 074	5 218	13 439	7 131	6 463	12 562
	2027	114 110	18 356	12 115	7 118	5 964	2 491	8 596	4 516	5 777	5 940	5 138	13 240	6 889	6 173	12 061
	2028	113 108	18 427	11 963	7 108	5 888	2 436	8 348	4 469	5 749	5 825	5 036	13 257	6 864	6 115	11 966
	2029	113 127	18 541	11 988	7 011	5 803	2 408	8 356	4 395	5 728	5 790	5 079	13 457	6 839	6 119	11 998
	2030	114 162	18 925	12 065	7 077	5 902	2 376	8 409	4 406	5 736	5 832	5 176	13 601	6 882	6 191	12 031
	2031	115 253	19 148	12 073	7 175	5 997	2 405	8 401	4 576	5 779	5 930	5 172	13 745	7 022	6 300	12 062
	2032	116 332	19 290	12 162	7 263	6 057	2 392	8 432	4 606	5 819	5 945	5 263	14 007	7 092	6 416	12 135
HORNÍ MEZ	2022	114 853	17 044	11 635	7 400	6 211	2 935	9 386	4 737	6 394	6 134	5 455	12 775	7 308	6 602	13 174
	2023	121 129	18 166	12 444	7 810	6 500	3 054	9 884	5 097	6 740	6 405	5 687	13 528	7 644	6 933	13 657
	2024	123 416	18 962	12 822	7 912	6 675	3 094	9 959	5 235	6 823	6 438	5 703	13 943	7 777	6 952	13 677
	2025	123 172	19 340	12 938	7 852	6 649	3 051	9 771	5 218	6 729	6 439	5 624	14 004	7 728	6 886	13 613
	2026	120 118	19 330	12 890	7 588	6 359	2 893	9 421	5 022	6 413	6 299	5 486	13 846	7 446	6 712	13 109
	2027	116 953	19 315	12 667	7 447	6 192	2 728	8 967	4 802	6 177	6 166	5 402	13 649	7 204	6 417	12 605
	2028	115 930	19 392	12 521	7 431	6 113	2 666	8 717	4 748	6 146	6 046	5 297	13 666	7 180	6 358	12 500
	2029	115 975	19 519	12 553	7 332	6 022	2 633	8 726	4 669	6 118	6 011	5 337	13 868	7 152	6 360	12 534
	2030	116 997	19 913	12 626	7 398	6 123	2 597	8 772	4 679	6 122	6 051	5 438	14 013	7 192	6 434	12 558
	2031	118 113	20 151	12 634	7 498	6 216	2 624	8 762	4 853	6 161	6 151	5 433	14 160	7 334	6 544	12 591
	2032	119 174	20 298	12 720	7 588	6 278	2 610	8 787	4 886	6 201	6 164	5 526	14 425	7 401	6 663	12 662

Z hlediska potřebných kapacit středního vzdělání je klíčový očekávaný rostoucí či klesající trend počtu nově přijímaných. Konkrétní predikované počty v rámci jednotlivých variant jsou ovlivněny případnými výkyvy podílu nově přijímaných do 1. ročníku středního vzdělání z celkového počtu v daném věku v období 2017/18–2021/22.

Vzhledem k předpokládanému nárůstu počtu osob ve věkových kategoriích 15 a 16 let, které jsou klíčové z hlediska vstupu do středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání, lze očekávat také nárůst počtu žáků vstupujících do středního vzdělávání.

Zohledníme-li predikované počty nově přijímaných, pak by pravděpodobně největší tlak na navýšení počtu nově přijímaných do středního vzdělávání vznikl ve kraji Středočeském, Jihomoravském a v hl. městě Praze.

6.2 Prognóza vývoje nově přijatých do 1. ročníku středního vzdělávání bez výučního listu a maturity

Tato kategorie zahrnuje jednak střední nebo střední odborné vzdělání bez maturity i výučního listu, jednak praktickou školu.

Střední nebo střední odborné vzdělání bez maturity i výučního listu je odborným (profesním) vzděláváním ukončeným závěrečnou zkouškou a získáním vysvědčení, délka vzdělávání je 2 roky. Praktická škola je určena pro žáky s těžšími a kombinovanými formami zdravotního postižení. Příprava je neprofesní, zaměřená především na poskytování základních dovedností pro život. Délka vzdělávání je 1 nebo 2 roky a absolventi získají vysvědčení.

V roce 2021/22 bylo přijato do 1. ročníku středního vzdělávání bez výučního listu a maturity celkem 909 žáků, což je přibližně 1 % žáků přijatých do 1. ročníku středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání. V průběhu sledovaného období bylo toto rozložení poměrně stabilní. V rámci jednotlivých krajů nicméně nacházíme určité odchylky od uvedených celorepublikových průměrů, vzhledem k celkovému objemu žáků v této kategorii nejsou rozdíly příliš významné.

Následující graf a tabulka zachycují odhad budoucího vývoje počtu nově přijatých do 1. ročníku středního vzdělávání bez výučního listu a maturity. Prostřední datová řada představuje očekávaný střední vývoj hodnot, černá křivka vyjadřuje předpokládanou horní mez a červená křivka předpokládanou dolní mez této prognózy. Regionální odlišnosti jsou dané především rozdílnými počty či velikostí středních škol nabízejících tuto kategorii vzdělání v jednotlivých krajích.

V rámci prognózovaného období je v případě všech tří variant možného vývoje patrná zpočátku rostoucí tendence vrcholící rokem 2025 a následovaná postupným poklesem počtu nově přijatých do 1. ročníku středního vzdělávání bez výučního listu a maturity až do roku 2029. Do roku 2031 by pak mělo dojít k nepatrnému nárůstu této hodnoty.

Graf 9 Prognóza vývoje – nově přijatí do 1. ročníku středního vzdělávání bez výučního listu a maturity – Česká republika

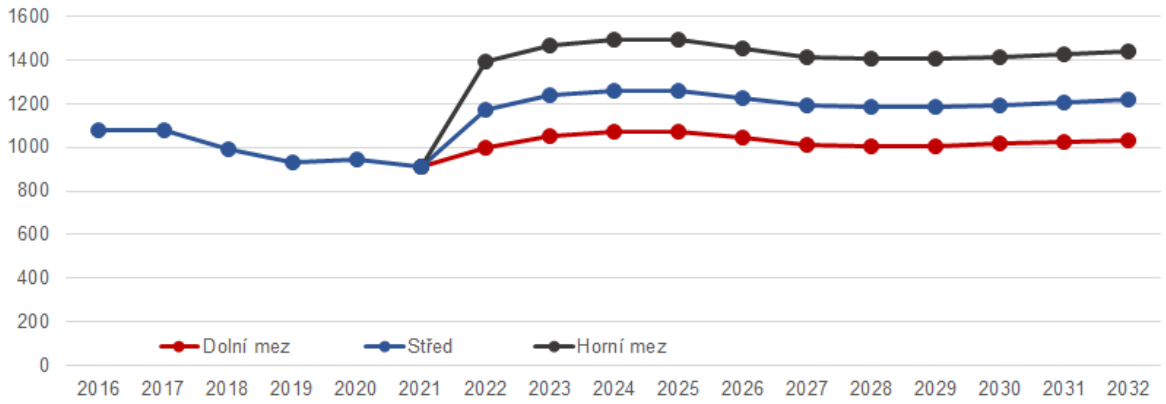

V případě většiny krajů jsou predikované počty nově přijatých do 1. ročníku středního vzdělávání bez výučního listu a maturity velice nízké a změny by se měly odehrávat v řádu jednotek. Odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci jednotlivých krajů vesměs kopírují celorepublikový trend, v některých z nich rostoucí tendence dosahuje vrcholu již v roce 2024. Celkově je vývoj v jednotlivých krajích poměrně stabilní.

Střední varianta budoucího vývoje predikuje počet žáků nově přijímaných do 1. ročníku středního vzdělávání bez výučního listu a maturity v rámci celé ČR na úrovni 1,22 tis. žáků v roce 2022, následovat by měl nárůst až k hodnotě zhruba 1,25 tis. v roce 2025 a poté by mělo docházet k poklesu na zhruba 1,21 tis. v roce 2032. Oproti hodnotě 909 v roce 2020 by se tak jednalo o zřetelný nárůst (o 35 p. b. do roku 2025, o 34 p. b. do roku 2032).

Odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci většiny krajů pouze s menšími odchylkami kopírují celorepublikový trend. Nejvýraznější zvýšení počtu nově přijímaných v porovnání s rokem 2021 by mělo do roku 2032 nastat v Karlovarském kraji (nárůst o 157,8 p. b.), ve Zlínském kraji (nárůst

o 54,3 p. b.) a v hlavním městě Praze (nárůst o 68,9 p. b.). V žádném kraji by nemělo na konci predikovaného období dojít k poklesu, pouze v Pardubickém kraji by nemělo dojít k žádnému posunu.

Podle odhadu budoucího vývoje hodnot odpovídajících **dolní mezi** pro období 2022 až 2032 by počet žáků nově přijímaných do 1. ročníku středního vzdělávání bez výučního listu a maturity měl v roce 2022 dosáhnout zhruba 1 tis. žáků v rámci celé ČR, do roku 2025 vystoupat přibližně na 1,04 tis. žáků a do roku 2029 poklesnout zpět na hodnotu 1 tis. žáků. Do konce predikovaného období by se tato hodnota měla nepatrně zvýšit na 1,03 tis. žáků. Oproti hodnotě 909 v roce 2021 by se jednalo o nárůst (o 13,9 p. b. do roku 2032).

Odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci většiny krajů pouze s menšími odchylkami kopírují celorepublikový trend. S výjimkou hlavního města Prahy a Jihomoravského kraje, ve kterých počet žáků této kategorie může narůstat kontinuálně po celé predikované období, a ve kterých může docházet k nejvyššímu nárůstu počtu žáků (nárůst o 29,2 p. b. do roku 2032 v hl. městě Praze a o 27,4 p. b. do roku 2032 v Jihomoravském kraji). Naopak zřetelný pokles by měl nastat v Jihočeském kraji (pokles o 32,6 p. b.), Plzeňském kraji (pokles o 47 p. b.) a Pardubickém kraji (pokles o 33,7 p. b.).

Tabulka 9 Prognóza vývoje – nově přijatí do 1. ročníku středního vzdělání bez výučního listu a maturity – krajské členění

PROGNÓZA	Rok	Česká republika	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj
Realita	2021	909	128	158	35	31	8	70	21	54	40	43	106	76	21	118
DOLNÍ MEZ	2022	999	139	131	23	16	8	75	22	56	26	42	120	82	22	125
	2023	1 054	149	140	24	17	8	79	24	59	28	43	127	86	23	130
	2024	1 074	155	144	25	17	9	79	24	59	28	44	131	87	23	130
	2025	1 071	158	145	24	17	8	78	24	58	28	43	131	87	23	129
	2026	1 043	158	144	24	17	8	75	23	55	27	42	130	83	23	124
	2027	1 015	157	141	23	16	7	71	22	53	26	41	128	80	22	119
	2028	1 006	158	140	23	16	7	69	22	53	26	40	128	80	21	118
	2029	1 006	159	140	23	16	7	69	22	53	26	41	130	80	21	119
	2030	1 016	162	141	23	16	7	69	22	53	26	41	131	80	22	119
	2031	1 026	164	141	23	16	7	69	22	53	26	41	132	82	22	119
	2032	1 035	165	142	24	16	7	70	23	54	27	42	135	83	22	120
STŘED	2022	1 173	182	179	42	29	23	108	28	75	40	52	136	112	32	141
	2023	1 238	194	192	45	30	24	114	30	79	42	54	144	117	34	146
	2024	1 261	202	198	45	31	25	115	31	80	42	55	149	119	34	146
	2025	1 258	206	199	45	31	24	113	31	78	42	54	149	118	33	145
	2026	1 227	206	198	43	29	23	108	29	74	41	52	148	114	33	140
	2027	1 194	206	195	42	28	21	103	28	72	40	52	145	110	31	134
	2028	1 183	207	192	42	28	21	100	28	71	39	51	146	109	31	133
	2029	1 184	208	193	42	28	21	100	27	71	39	51	148	109	31	134
	2030	1 194	212	194	42	28	20	101	27	71	39	52	149	110	31	134
	2031	1 206	215	194	43	29	21	101	29	72	40	52	151	112	32	134
	2032	1 217	216	196	43	29	21	101	29	72	40	53	154	113	32	135
HORNÍ MEZ	2022	1 391	233	223	67	37	42	146	38	97	54	63	165	147	41	171
	2023	1 467	248	239	70	39	44	154	40	102	56	66	175	153	44	177
	2024	1 495	259	246	71	40	44	155	42	103	56	66	180	156	44	177
	2025	1 492	264	248	71	40	44	152	41	102	56	65	181	155	43	177
	2026	1 455	264	247	68	38	42	146	40	97	55	64	179	149	42	170
	2027	1 417	264	243	67	37	39	139	38	94	54	63	176	145	40	164
	2028	1 404	265	240	67	37	38	135	38	93	53	61	176	144	40	162
	2029	1 405	267	241	66	36	38	136	37	93	53	62	179	144	40	163
	2030	1 417	272	242	67	37	37	136	37	93	53	63	181	144	40	163
	2031	1 431	275	242	68	37	38	136	38	93	54	63	183	147	41	163
	2032	1 444	277	244	68	38	38	137	39	94	54	64	186	149	42	164

Horní mez odhadu budoucího vývoje predikuje počet žáků nově přijímaných do 1. ročníku středního vzdělávání bez výučního listu a maturity v rámci celé ČR na úrovni 1,39 tis. žáků v roce 2022, následný vzestup na hodnotu 1,5 tis. v roce 2024 a postupný pokles na úroveň 1,4 tis. v roce 2028. Do roku 2031 by se měla hodnota zvýšit na úroveň 1,44 tis. Oproti hodnotě 909 v roce 2021 by se tedy jednalo o výrazný nárůst (o 58,8 p. b. do roku 2032).

Odhadované počty nově přijímaných žáků odpovídají v rámci většiny krajů pouze s menšími odchylkami celorepublikovému trendu. Nejvýraznější zvýšení počtu nově přijímaných v porovnání s rokem 2021 by mělo do roku 2032 nastat v hlavním městě Praze (nárůst o 116,6 p. b.), Karlovarském kraji (nárůst o 369,1 p. b.). K poklesu by nemělo dojít v žádném z krajů.

Z hlediska potřebných kapacit středního vzdělání bez výučního listu a maturity je klíčový očekávaný rostoucí či klesající trend počtu nově přijímaných. Konkrétní predikované počty v rámci jednotlivých variant jsou ovlivněny případnými výkyvy podílu nově přijímaných do 1. ročníku středního vzdělání bez výučního listu a maturity z celkového počtu v daném věku v období 2017/18–2021/22.

Vzhledem k předpokládanému nárůstu počtu osob ve věkových kategoriích 15 a 16 let, které jsou klíčové z hlediska vstupu do středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání, lze očekávat také nárůst počtu žáků vstupujících do středního vzdělávání bez výučního listu i maturity.

Zohledníme-li predikované počty nově přijímaných do této kategorie, pak by pravděpodobně největší tlak na navýšení počtu nově přijímaných do středního vzdělávání bez výučního listu i maturity vznikl v případě Karlovarského kraje, hlavního města Prahy a Jihomoravského kraje.

6.3 Prognóza vývoje nově přijatých do 1. ročníku středního vzdělávání s výučním listem

Střední vzdělání s výučním listem lze rozdělit na nižší střední odborné vzdělání s výučním listem (kategorie E), realizované v oborech s nižšími nároky na všeobecnou a odbornou přípravu, a na střední odborné vzdělání s výučním listem (kategorie H), které představuje profesní přípravu v tradičních učebních oborech středních odborných učilišť a jehož absolventi mohou pokračovat v nástavbovém studiu k získání maturity.

V roce 2021/22 bylo přijato do 1. ročníku středního vzdělávání s výučním listem celkem 30 199 žáků, což představuje 30,2 % žáků přijatých do 1. ročníku středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání.

Mezi kraje s dlouhodobě vysokým zastoupením nově přijímaných do 1. ročníku středního vzdělání s výučním listem patří Karlovarský kraj, Ústecký kraj, Liberecký kraj, Středočeský kraj či Plzeňský kraj, ve kterých do této kategorie vzdělání vstupují téměř dvě pětiny nově přijímaných žáků do středního vzdělávání. Naopak nižší podíl nově přijímaných do 1. ročníku středního vzdělání s výučním listem je charakteristický pro hl. m. Prahu, Zlínský či Jihomoravský kraj.

Následující graf a tabulka zachycují odhad budoucího vývoje počtu nově přijatých do 1. ročníku středního vzdělávání s výučním listem. Prostřední datová řada představuje střední variantu vývoje, černá křivka vyjadřuje předpokládanou horní mez a červená křivka předpokládanou dolní mez této prognózy. Regionální odlišnosti jsou dané především rozdílnými počty či velikostí středních škol nabízejících tuto kategorii vzdělání v jednotlivých krajích.

V rámci prognózovaného období je patrná zpočátku rostoucí tendence vrcholící rokem 2025 a následovaná postupným poklesem počtu nově přijatých do 1. ročníku středního vzdělávání s výučním listem až do roku 2029. Do roku 2031 by pak mělo dojít k mírnému nárůstu této hodnoty. Odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci jednotlivých krajů vesměs kopírují celorepublikový trend, v některých případech rostoucí tendence dosahuje vrcholu až v roce 2025. Pouze v hl. m. Praze je vývoj kontinuálně rostoucí.

Graf 10 Prognóza vývoje – nově přijatí do 1. ročníku středního vzdělání s výučním listem – Česká republika

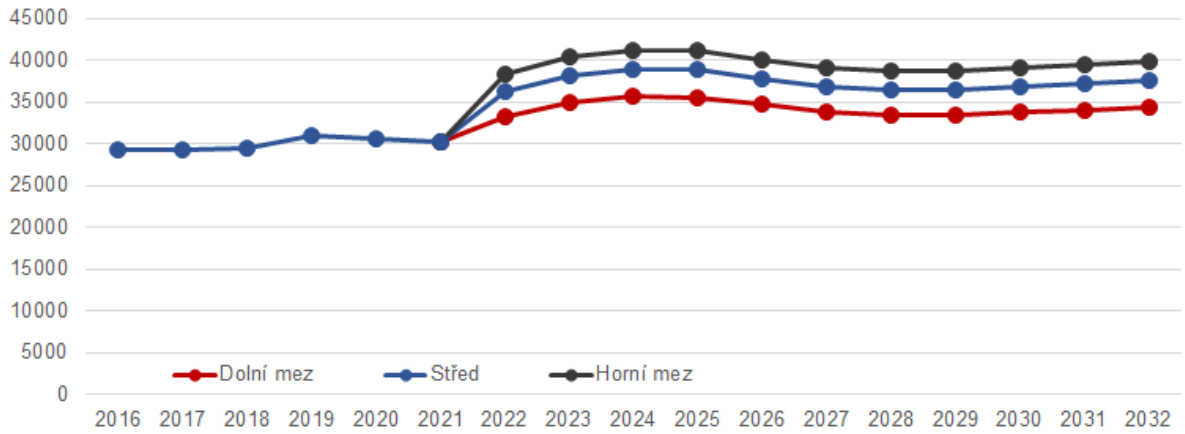

Střední varianta budoucího vývoje predikuje počet žáků nově přijímaných do 1. ročníku středního vzdělávání s výučním listem v rámci celé ČR na úrovni 36,2 tis. žáků v roce 2022, následovat by měl nárůst až k hodnotě zhruba 38,9 tis. v roce 2024, poté by mělo docházet k poklesu na zhruba 36,5 tis. v roce 2029 a do roku 2032 by se měl počet mírně zvýšit na 37,5 tis. Oproti hodnotě 30,2 tis. v roce 2021 by se tak jednalo o zřetelný nárůst (o 24,3 p. b. do roku 2032).

Odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci většiny krajů pouze s menšími odchylkami kopírují celorepublikový trend. Také zde se vymyká hlavní město Praha, kde by měl pokračovat růstový trend s nejvyšším rozdílem hodnot (do roku 2032 nárůst o 56,8 p. b. oproti 2021). Významný nárůst by mohl na konci predikovaného období nastat i v Jihomoravském (nárůst o 41,1 p. b. oproti roku 2021) a Středočeském kraji (nárůst o 31,7 p. b. oproti roku 2021). Naopak nejnižší nárůst počtu nově přijatých je predikován pro Karlovarský (nárůst o 7,9 p. b.) a Královéhradecký kraj (nárůst o 7,8 p. b.). V žádném kraji by nemělo docházet k poklesu hodnot.

Podle odhadu budoucího vývoje hodnot odpovídajících **dolní mezi** pro období 2022 až 2032 by počet žáků nově přijímaných do 1. ročníku středního vzdělávání s výučním listem měl v roce 2022 dosáhnout zhruba 33,2 tis. žáků v rámci celé ČR, do roku 2024 vystoupat přibližně na 35,7 tis. žáků a do roku 2029 poklesnout asi na 33,4 tis. žáků, přičemž do roku 2032 by mělo dojít k mírnému nárůstu na 34,4 tis. žáků. Oproti hodnotě 30,2 tis. v roce 2021 by se jednalo o zřetelný nárůst (o 13,9 p. b. do roku 2032).

Odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci většiny krajů pouze s menšími odchylkami kopírují celorepublikový trend. Pouze v hl. m. Praze je očekáván odlišný vývoj, téměř kontinuálně dochází k navyšování počtu žáků po celé predikované období. Nejvýraznější nárůst počtu nově přijímaných v porovnání s rokem 2021 by měl do roku 2032 rovněž nastat v hlavním městě Praze (nárůst o 32,7 p. b.) a dále pak v Jihomoravském kraji (nárůst o 27,4 p. b.). Naopak k poklesu by mělo dojít v Karlovarském kraji (pokles o 11 p. b.).

Horní mez odhadu budoucího vývoje predikuje počet žáků nově přijímaných do 1. ročníku středního vzdělávání s výučním listem v rámci celé ČR na úrovni 38,3 tis. žáků v roce 2022, následný vzestup na hodnotu 41,2 tis. v roce 2024, postupný pokles na úroveň 38,7 tis. v roce 2029 a slabý nárůst na 39,8 tis. v roce 2032. Oproti hodnotě 30,2 tis. v roce 2021 by se tedy jednalo o výrazný nárůst (o 31,7 p. b. do roku 2032).

Z regionálního pohledu i v tomto případě odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci většiny krajů pouze s menšími odchylkami kopírují celorepublikový trend. Nejvýraznější nárůst počtu nově přijímaných v porovnání s rokem 2021 by měl do roku 2032 nastat v hlavním městě Praze (nárůst o 76 p. b.), Středočeském kraji (nárůst o 43,9 p. b.), Pardubickém kraji (nárůst o 44,4 p. b.) a Jihomoravském kraji (nárůst o 49,3 p. b.). Naopak nejnižší nárůst počtu nově přijatých je predikován pro Královéhradecký (nárůst o 18,1 p. b.) a Ústecký kraj (nárůst o 19,3 p. b.).

Tabulka 10 Prognóza vývoje – nově přijatí do 1. ročníku středního vzdělávání s výučním listem – krajské členění

PROGNÓZA	Rok	Česká republika	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj
Realita	2021	30 199	2 564	3 324	2 060	1 853	939	2 978	1 382	1 738	1 518	1 510	3 067	2 117	1 547	3 602
DOLNÍ MEZ	2022	33 181	2 865	3 577	2 198	1 974	948	3 176	1 446	1 789	1 643	1 604	3 465	2 280	1 641	3 819
	2023	35 016	3 057	3 830	2 322	2 065	986	3 349	1 558	1 889	1 716	1 672	3 673	2 389	1 726	3 964
	2024	35 666	3 189	3 945	2 352	2 121	998	3 372	1 599	1 909	1 723	1 675	3 785	2 429	1 730	3 965
	2025	35 566	3 249	3 973	2 331	2 109	981	3 302	1 591	1 877	1 721	1 650	3 796	2 411	1 711	3 944
	2026	34 665	3 243	3 951	2 249	2 013	924	3 179	1 530	1 782	1 682	1 607	3 748	2 318	1 668	3 796
	2027	33 718	3 238	3 876	2 203	1 957	868	3 019	1 460	1 711	1 644	1 582	3 691	2 237	1 592	3 641
	2028	33 429	3 251	3 824	2 202	1 932	848	2 931	1 445	1 704	1 612	1 551	3 696	2 230	1 576	3 614
	2029	33 435	3 270	3 832	2 171	1 904	839	2 935	1 422	1 698	1 602	1 564	3 752	2 222	1 578	3 624
	2030	33 750	3 340	3 858	2 193	1 938	828	2 956	1 424	1 702	1 615	1 595	3 794	2 237	1 597	3 636
	2031	34 073	3 378	3 861	2 224	1 970	840	2 954	1 480	1 715	1 643	1 594	3 834	2 284	1 626	3 644
	2032	34 398	3 404	3 890	2 252	1 990	836	2 966	1 491	1 728	1 647	1 622	3 908	2 307	1 656	3 668
STŘED	2022	36 185	3 379	4 015	2 429	2 109	1 144	3 510	1 636	1 938	1 943	1 771	3 836	2 431	1 743	4 194
	2023	38 177	3 603	4 297	2 565	2 208	1 190	3 700	1 762	2 044	2 029	1 847	4 064	2 545	1 832	4 351
	2024	38 896	3 761	4 427	2 598	2 267	1 205	3 727	1 808	2 068	2 038	1 851	4 188	2 589	1 837	4 355
	2025	38 804	3 834	4 462	2 577	2 256	1 186	3 653	1 800	2 036	2 037	1 824	4 203	2 571	1 818	4 333
	2026	37 832	3 830	4 441	2 489	2 155	1 121	3 519	1 731	1 935	1 992	1 778	4 153	2 474	1 772	4 171
	2027	36 813	3 825	4 360	2 440	2 096	1 056	3 346	1 653	1 861	1 949	1 750	4 091	2 390	1 692	4 005
	2028	36 490	3 840	4 305	2 437	2 070	1 032	3 249	1 636	1 852	1 911	1 716	4 097	2 382	1 677	3 974
	2029	36 496	3 864	4 314	2 403	2 040	1 020	3 252	1 609	1 845	1 899	1 730	4 158	2 373	1 678	3 984
	2030	36 829	3 944	4 342	2 426	2 075	1 007	3 273	1 613	1 848	1 913	1 763	4 203	2 388	1 697	3 995
	2031	37 182	3 990	4 345	2 459	2 108	1 019	3 270	1 675	1 861	1 945	1 762	4 247	2 436	1 727	4 005
	2032	37 530	4 019	4 377	2 490	2 129	1 014	3 282	1 686	1 874	1 950	1 793	4 329	2 461	1 759	4 030
HORNÍ MEZ	2022	38 339	3 789	4 375	2 639	2 303	1 325	3 796	1 795	2 116	2 181	1 939	4 054	2 613	1 872	4 523
	2023	40 434	4 038	4 679	2 785	2 410	1 379	3 997	1 932	2 231	2 278	2 021	4 293	2 733	1 966	4 689
	2024	41 197	4 215	4 822	2 821	2 475	1 397	4 027	1 984	2 258	2 289	2 027	4 425	2 780	1 971	4 696
	2025	41 116	4 299	4 865	2 800	2 465	1 377	3 951	1 978	2 227	2 290	1 999	4 444	2 763	1 952	4 674
	2026	40 096	4 297	4 847	2 706	2 358	1 306	3 809	1 903	2 123	2 240	1 950	4 394	2 662	1 903	4 501
	2027	39 040	4 294	4 763	2 655	2 296	1 232	3 626	1 820	2 044	2 192	1 920	4 331	2 575	1 820	4 328
	2028	38 699	4 310	4 709	2 650	2 267	1 204	3 525	1 799	2 034	2 150	1 883	4 337	2 567	1 803	4 292
	2029	38 713	4 339	4 720	2 615	2 233	1 189	3 528	1 770	2 025	2 137	1 897	4 401	2 557	1 803	4 303
	2030	39 055	4 426	4 748	2 638	2 270	1 173	3 547	1 773	2 026	2 152	1 932	4 447	2 571	1 824	4 311
	2031	39 427	4 479	4 751	2 674	2 305	1 185	3 543	1 840	2 039	2 187	1 931	4 493	2 622	1 855	4 323
	2032	39 781	4 512	4 783	2 706	2 328	1 178	3 553	1 852	2 052	2 192	1 964	4 578	2 646	1 889	4 347

Z hlediska potřebných kapacit škol nabízejících obory středního vzdělání s výučním listem je klíčový očekávaný rostoucí či klesající trend počtu nově přijímaných. Konkrétní predikované počty jsou ovlivněny případnými výkyvy podílu nově přijímaných do 1. ročníku středního vzdělávání s výučním listem z celkového počtu v daném věku v období 2017/18–2021/22.

Vzhledem k předpokládanému nárůstu počtu osob ve věkových kategoriích 15 a 16 let, které jsou klíčové z hlediska vstupu do středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání, lze očekávat také nárůst počtu žáků vstupujících do středního vzdělávání s výučním listem.

Zohledníme-li predikované počty nově přijímaných do této kategorie, pak by pravděpodobně největší tlak na navýšení počtu nově přijímaných do středního vzdělávání s výučním listem vznikl v případě Středočeského kraje, hlavního města Prahy, Pardubického či Jihomoravského kraje. Naopak stávající kapacity by měly postačovat v Karlovarském, Královéhradeckém či Ústeckém kraji.

6.4 Prognóza vývoje nově přijatých do 1. ročníku středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou

Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou má profesní charakter a připravuje žáky pro střední odborné činnosti a nižší řídicí funkce, délka studia je 4 roky. Absolventi získají maturitní vysvědčení a mohou pokračovat ve vysokoškolském nebo vyšším odborném vzdělávání.

V roce 2021/22 bylo přijato do 1. ročníku středního vzdělávání s maturitní zkouškou celkem 55 796 žáků, což představuje 55,8 % žáků přijatých do středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání.

V průběhu poslední 5 let bylo toto rozložení poměrně stabilní, patrný je nicméně mírný nárůst podílu nově přijatých žáků do 1. ročníku středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou přerušený v posledních dvou letech. V rámci jednotlivých krajů ale přece nacházíme určité odchylky od uvedených celorepublikových průměrů.

Následující graf a tabulka zachycují odhad budoucího vývoje počtu nově přijatých do 1. ročníku středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou. Prostřední datová řada představuje očekávaný vývoj dle středních hodnot, černá křivka vyjadřuje předpokládanou horní mez a červená křivka předpokládanou dolní mez této prognózy. Regionální odlišnosti jsou dané především rozdílnými počty či velikostí středních škol nabízejících tuto kategorii vzdělání v jednotlivých krajích.

Graf 11 Prognóza vývoje – nově přijatí do 1. ročníku středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou – Česká republika

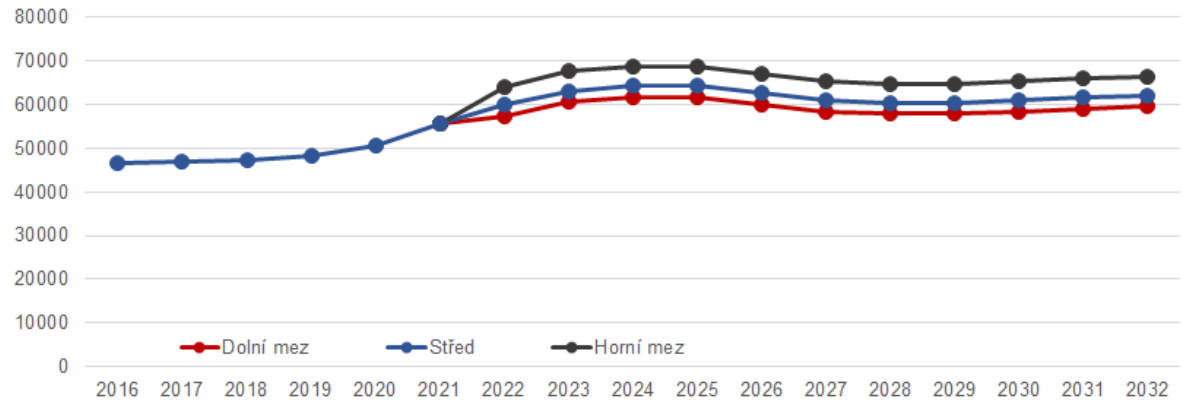

V rámci prognózovaného období je patrná zpočátku rostoucí tendence vrcholící rokem 2024 následovaná postupným poklesem počtu nově přijatých do 1. ročníku středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou až do roku 2028. Do roku 2032 by pak mělo dojít k opětovnému nárůstu této hodnoty.

Střední varianta budoucího vývoje predikuje počet žáků nově přijímaných do 1. ročníku středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou v rámci celé ČR na úrovni 59,9 tis. žáků v roce 2022, následovat by měl nárůst až k hodnotě zhruba 64,4 tis. v roce 2024, poté by mělo docházet k poklesu na zhruba 60,4 tis. v roce 2028 a do roku 2032 by se měl počet mírně zvýšit na 62,1 tis. Oproti hodnotě 55,8 tis. v roce 2020 by se jednalo o nárůst o 11,4 p. b. do roku 2032).

Odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci většiny krajů pouze s menšími odchylkami kopírují celorepublikový trend. Výrazný rozdíl můžeme očekávat u hlavního města Prahy, kde by celkový nárůst na konci predikovaného období mohl dosahovat 35,9 p. b.). Podobně vysoký rozdíl by mohl nastat v Jihomoravském kraji (nárůst o 25,8 p. b. oproti roku 2032). Naopak k nejmenšímu zvýšení by mělo dojít v Moravskoslezském (nárůst o 1,4 p. b.), Královéhradeckém (nárůst o 2,4 p. b.) a Pardubickém kraji (nárůst o 3,4 p. b.). K poklesu počtu žáků by mohlo naopak dojít v Karlovarském (o 10 p. b. do roku 2032) a Ústeckém kraji (o 2,4 p. b. do roku 2032).

Podle odhadu budoucího vývoje hodnot odpovídajících **dolní mezi** pro období 2022 až 2032 by počet žáků nově přijímaných do 1. ročníku středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou měl v roce 2022 dosáhnout zhruba 57,4 tis. žáků v rámci celé ČR, do roku 2024 vystoupat přibližně na 61,8 tis. žáků a do roku 2028 poklesnout asi na 57,9 tis. žáků, přičemž do roku 2031 by mělo dojít k mírnému nárůstu na 59,6 tis. žáků. Oproti hodnotě 55,8 tis. v roce 2020 by se jednalo o nárůst přibližně 6,7 p. b. do roku 2032.

Podobně jako u střední varianty vývoje odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci většiny krajů pouze s menšími odchylkami kopírují celorepublikový trend. Nejvýraznější nárůst počtu nově přijímaných v porovnání s rokem 2021 by měl do roku 2032 nastat v hlavním městě Praze (nárůst o 26,5 p. b.) a v Jihomoravském kraji (nárůst o 18,9 p. b.). Naopak k významnému poklesu by mělo dojít v Karlovarském kraji (pokles o 23,3 p. b.) a Ústeckém kraji (pokles o 8 p. b.).

Tabulka 11 Prognóza vývoje – nově přijatí do 1. ročníku středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou – krajské členění

PROGNÓZA	Rok	Česká republika	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj
Realita	2021	55 796	8 910	5 142	3 556	3 084	1 300	4 211	2 208	3 076	3 121	2 498	5 834	3 393	3 219	6 244
DOLNÍ MEZ	2022	57 454	9 486	5 023	3 558	3 100	1 131	4 149	2 121	3 033	2 961	2 454	6 151	3 383	3 216	6 266
	2023	60 633	10 122	5 378	3 759	3 244	1 176	4 375	2 286	3 201	3 093	2 559	6 519	3 544	3 381	6 504
	2024	61 757	10 560	5 540	3 807	3 331	1 190	4 405	2 346	3 236	3 105	2 564	6 718	3 603	3 390	6 507
	2025	61 584	10 760	5 579	3 773	3 313	1 169	4 314	2 334	3 182	3 101	2 525	6 737	3 577	3 353	6 471
	2026	60 024	10 740	5 548	3 641	3 162	1 102	4 153	2 245	3 020	3 031	2 459	6 653	3 439	3 268	6 228
	2027	58 384	10 722	5 442	3 567	3 074	1 034	3 944	2 142	2 901	2 962	2 421	6 551	3 319	3 118	5 974
	2028	57 884	10 763	5 370	3 564	3 035	1 011	3 829	2 120	2 888	2 904	2 373	6 559	3 309	3 089	5 931
	2029	57 894	10 828	5 380	3 515	2 991	1 000	3 835	2 086	2 879	2 887	2 394	6 660	3 297	3 092	5 947
	2030	58 441	11 058	5 417	3 550	3 044	987	3 862	2 090	2 885	2 910	2 441	6 733	3 320	3 129	5 966
	2031	58 999	11 186	5 421	3 600	3 094	1 001	3 859	2 172	2 908	2 960	2 439	6 804	3 389	3 185	5 980
	2032	59 561	11 270	5 463	3 645	3 126	997	3 875	2 188	2 929	2 968	2 482	6 937	3 423	3 245	6 019
STŘED	2022	59 908	10 176	5 420	3 786	3 337	1 321	4 397	2 328	3 257	3 216	2 645	6 502	3 621	3 407	6 589
	2023	63 206	10 852	5 800	3 998	3 492	1 374	4 634	2 507	3 435	3 358	2 757	6 888	3 791	3 580	6 836
	2024	64 396	11 325	5 976	4 051	3 586	1 391	4 668	2 572	3 475	3 374	2 763	7 100	3 856	3 590	6 843
	2025	64 244	11 546	6 023	4 018	3 569	1 369	4 575	2 561	3 421	3 372	2 723	7 124	3 830	3 553	6 808
	2026	62 635	11 533	5 995	3 880	3 409	1 295	4 408	2 463	3 253	3 298	2 654	7 039	3 686	3 463	6 553
	2027	60 947	11 519	5 885	3 804	3 317	1 219	4 190	2 353	3 128	3 225	2 614	6 935	3 560	3 307	6 292
	2028	60 412	11 564	5 811	3 799	3 274	1 192	4 069	2 328	3 112	3 163	2 562	6 944	3 548	3 277	6 243
	2029	60 422	11 635	5 823	3 747	3 227	1 178	4 073	2 290	3 101	3 144	2 584	7 049	3 535	3 279	6 259
	2030	60 975	11 876	5 860	3 782	3 282	1 162	4 099	2 295	3 105	3 167	2 633	7 124	3 557	3 317	6 277
	2031	61 558	12 016	5 865	3 834	3 335	1 176	4 095	2 384	3 128	3 220	2 631	7 199	3 629	3 376	6 293
	2032	62 134	12 105	5 908	3 881	3 368	1 170	4 110	2 399	3 150	3 228	2 677	7 337	3 665	3 438	6 331
HORNÍ MEZ	2022	64 093	10 984	6 022	4 118	3 544	1 566	4 809	2 604	3 562	3 609	2 910	7 005	3 950	3 653	7 145
	2023	67 595	11 707	6 440	4 346	3 709	1 629	5 064	2 802	3 755	3 768	3 034	7 418	4 131	3 836	7 407
	2024	68 871	12 220	6 636	4 403	3 809	1 651	5 103	2 877	3 801	3 788	3 042	7 646	4 203	3 847	7 419
	2025	68 735	12 463	6 696	4 370	3 794	1 627	5 006	2 868	3 748	3 788	3 000	7 679	4 177	3 810	7 384
	2026	67 031	12 457	6 671	4 222	3 629	1 543	4 827	2 760	3 572	3 706	2 926	7 593	4 024	3 714	7 110
	2027	65 265	12 447	6 556	4 144	3 533	1 455	4 594	2 639	3 441	3 627	2 882	7 484	3 894	3 551	6 837
	2028	64 694	12 497	6 481	4 135	3 488	1 422	4 466	2 610	3 424	3 557	2 826	7 494	3 880	3 518	6 780
	2029	64 719	12 578	6 497	4 080	3 436	1 405	4 471	2 567	3 408	3 536	2 847	7 605	3 865	3 520	6 798
	2030	65 290	12 833	6 535	4 117	3 494	1 385	4 494	2 572	3 410	3 560	2 901	7 684	3 887	3 560	6 811
	2031	65 912	12 986	6 539	4 173	3 547	1 400	4 489	2 668	3 432	3 619	2 898	7 765	3 964	3 621	6 829
	2032	66 504	13 081	6 584	4 223	3 582	1 392	4 502	2 686	3 454	3 626	2 948	7 910	4 000	3 687	6 868

Horní mez odhadu budoucího vývoje predikuje počet žáků nově přijímaných do 1. ročníku středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou v rámci celé ČR na úrovni 64,1 tis. žáků v roce 2022, následný vzestup na hodnotu 68,9 tis. v roce 2024, postupný pokles na úroveň 64,7 tis. v roce 2028

a slabý nárůst na 66,5 tis. do roku 2032. Oproti hodnotě 55,8 tis. v roce 2021 by se jednalo o zřetelný nárůst (o 19,2 p. b. do roku 2032).

Nejvýraznější nárůst počtu nově přijímaných v porovnání s rokem 2021 by měl do roku 2032 nastat v hlavním městě Praze (nárůst o 46,8 p. b.), Jihomoravském kraji (nárůst 35,6 p. b.) a ve Středočeském kraji (nárůst o 28,0 p. b.). Naopak nejnižší nárůst počtu nově přijatých je predikován pro Karlovarský (nárůst o 7,1 p. b.) a Ústecký kraj (nárůst o 6,9 p. b.).

Z hlediska potřebných kapacit škol nabízejících obory středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou je klíčový očekávaný rostoucí či klesající trend počtu nově přijímaných.

Vzhledem k předpokládanému nárůstu počtu osob ve věkových kategoriích 15 a 16 let, lze očekávat také nárůst počtu žáků vstupujících do středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou. Například v roce 2021 oproti roku 2020 došlo ke skokovému nárůstu počtu žáků nově přijímaných do středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Největší tlak na navýšení počtu nově přijímaných do středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou by mohl vznikat v případě hlavního města Prahy, Středočeského kraje a Jihomoravského kraje. Naopak stávající kapacity by měly postačovat v Karlovarském a Ústeckém kraji.

6.5 Prognóza vývoje nově přijatých do 1. ročníku čtyřletého gymnaziálního vzdělávání

Čtyřleté gymnaziální vzdělávání je nejkratší formou gymnázií, žáci do této gymnaziální přípravy nastupují po ukončení 9. ročníku základní školy. Příprava má všeobecný neprofesní charakter. Absolventi získávají maturitu a jsou připraveni pro vysokoškolské nebo vyšší odborné vzdělávání.

V roce 2021/22 bylo přijato do 1. ročníku čtyřletého gymnaziálního vzdělávání celkem 13 081 žáků, což představuje 13,1 % žáků přijatých do středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání. V průběhu posledních 5 let bylo toto rozložení poměrně stabilní, patrný je nicméně mírný pokles podílu nově přijatých žáků do 1. ročníku čtyřletého gymnaziálního vzdělávání. Zatímco v roce 2017/18 činil tento podíl 13,4 %, do roku 2021/22 poklesl na 13,1 %. V rámci jednotlivých krajů nicméně nacházíme určité odchylky od celorepublikových průměrů.

Následující graf a tabulka zachycují odhad budoucího vývoje počtu nově přijatých do 1. ročníku čtyřletého gymnaziálního vzdělávání. Prostřední datová řada představuje očekávaný vývoj (prognózu), černá křivka vyjadřuje předpokládanou horní mez a červená křivka předpokládanou dolní mez této prognózy. Regionální odlišnosti jsou dané především rozdílnými počty či velikostí středních škol nabízejících tuto kategorii vzdělání v jednotlivých krajích.

Graf 12 Prognóza vývoje – nově přijatí do 1. ročníku čtyřletého gymnaziálního vzdělávání – Česká republika

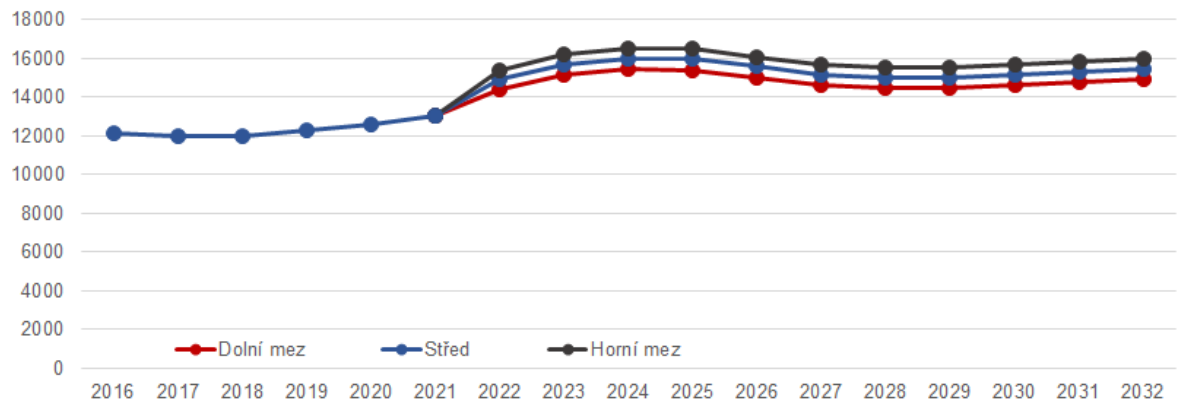

V rámci prognózovaného období je patrná zpočátku rostoucí tendence vrcholící rokem 2024 a následovaná postupným poklesem počtu nově přijatých do 1. ročníku čtyřletého gymnaziálního vzdělávání až do roku 2029. Do roku 2032 by pak mělo dojít k mírnému nárůstu této hodnoty.

Odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci jednotlivých krajů vesměs kopírují celorepublikový trend, v některých případech rostoucí tendence dosahuje vrcholu až v roce 2025.

Střední varianta budoucího vývoje predikuje počet žáků nově přijímaných do 1. ročníku čtyřletého gymnaziálního vzdělávání v rámci celé ČR na úrovni 14,9 tis. žáků v roce 2022, následovat by měl nárůst až k hodnotě zhruba 16 tis. v roce 2024, poté by mělo docházet k mírnému poklesu na zhruba 15,4 tis. do roku 2032. Oproti hodnotě 13,1 tis. v roce 2021 by se jednalo o zřetelný nárůst (o 18,1 p. b. do roku 2032).

Odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci většiny krajů pouze s menšími odchylkami kopírují celorepublikový trend. Nejvýraznější nárůst počtu nově přijímaných v porovnání s rokem 2021 by měl do roku 2032 nastat v hlavním městě Praze (nárůst o 32,6 p. b.), Jihomoravském kraji (nárůst o 34,1 p. b.) a Středočeském kraji (nárůst o 28,3 p. b.). Naopak k mírnému poklesu by mělo dojít v Karlovarském (pokles o 1,2 p. b.) a Ústeckém kraji (pokles o 2,2 p. b.).

Tabulka 12 Prognóza vývoje – nově přijatí do 1. ročníku čtyřletého gymnaziálního vzdělávání – krajské členění

PROGNÓZA	Rok	Česká republika	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	Jihočeský kraj	Plzeňský kraj	Karlovarský kraj	Ústecký kraj	Liberecký kraj	Královéhradecký kraj	Pardubický kraj	Kraj Vysočina	Jihomoravský kraj	Olomoucký kraj	Zlínský kraj	Moravskoslezský kraj
Realita	2021	13 081	2 224	1 311	739	437	190	960	406	654	626	632	1 632	692	1 030	1 548
DOLNÍ MEZ	2022	14 373	2 308	1 411	779	467	184	942	425	673	678	671	1 844	745	1 093	1 596
	2023	15 168	2 462	1 511	823	489	192	993	458	711	708	700	1 954	781	1 149	1 656
	2024	15 449	2 569	1 556	834	502	194	1 000	470	718	711	701	2 014	794	1 152	1 657
	2025	15 406	2 618	1 567	826	500	191	979	467	706	710	691	2 020	788	1 139	1 648
	2026	15 016	2 613	1 558	797	477	180	943	449	671	694	673	1 995	758	1 110	1 586
	2027	14 605	2 608	1 529	781	463	169	895	429	644	678	662	1 964	731	1 060	1 521
	2028	14 480	2 618	1 508	780	458	165	869	424	641	665	649	1 967	729	1 050	1 510
	2029	14 483	2 634	1 511	770	451	163	870	418	639	661	655	1 997	726	1 051	1 514
	2030	14 619	2 690	1 522	777	459	161	876	418	640	666	668	2 019	731	1 063	1 519
	2031	14 759	2 721	1 523	788	467	163	876	435	645	677	667	2 040	747	1 082	1 523
	2032	14 900	2 742	1 534	798	471	163	879	438	650	679	679	2 080	754	1 103	1 533
STŘED	2022	14 898	2 479	1 543	828	526	212	1 004	477	747	724	731	1 939	843	1 176	1 706
	2023	15 718	2 644	1 651	874	551	220	1 059	514	788	756	762	2 054	883	1 236	1 770
	2024	16 014	2 759	1 701	886	565	223	1 066	527	797	760	764	2 117	898	1 239	1 772
	2025	15 976	2 813	1 715	879	563	220	1 045	525	785	760	753	2 125	892	1 226	1 763
	2026	15 576	2 810	1 707	849	537	208	1 007	505	746	743	734	2 099	858	1 195	1 697
	2027	15 156	2 806	1 675	832	523	195	957	482	717	727	722	2 068	829	1 142	1 630
	2028	15 023	2 817	1 654	831	516	191	930	477	714	712	708	2 071	826	1 131	1 617
	2029	15 026	2 835	1 658	819	509	189	930	469	711	708	714	2 102	823	1 132	1 621
	2030	15 163	2 893	1 668	827	517	186	936	470	712	713	728	2 125	828	1 145	1 625
	2031	15 308	2 927	1 670	839	526	189	935	488	718	725	727	2 147	845	1 165	1 630
	2032	15 451	2 949	1 682	849	531	188	939	492	723	727	740	2 188	853	1 187	1 640
HORNÍ MEZ	2022	15 372	2 742	1 681	892	596	237	1 096	525	858	803	811	2 033	921	1 248	1 857
	2023	16 211	2 922	1 798	941	624	247	1 154	565	904	839	846	2 153	963	1 311	1 925
	2024	16 518	3 050	1 852	953	640	250	1 163	580	915	843	848	2 219	980	1 315	1 928
	2025	16 485	3 111	1 869	946	638	247	1 141	579	903	843	836	2 229	973	1 302	1 919
	2026	16 076	3 109	1 862	914	610	234	1 100	557	860	825	816	2 204	938	1 269	1 848
	2027	15 653	3 107	1 830	897	594	221	1 047	532	829	808	803	2 172	907	1 213	1 777
	2028	15 516	3 119	1 809	895	587	216	1 018	526	824	792	788	2 175	904	1 202	1 762
	2029	15 522	3 140	1 814	884	578	213	1 019	518	821	787	794	2 207	901	1 203	1 767
	2030	15 658	3 203	1 824	891	588	210	1 025	519	821	792	808	2 230	906	1 217	1 770
	2031	15 808	3 241	1 825	904	596	212	1 023	538	826	806	808	2 253	924	1 237	1 775
	2032	15 950	3 265	1 838	914	602	211	1 026	542	832	807	822	2 296	932	1 260	1 785

Podle odhadu budoucího vývoje hodnot odpovídajících **dolní mezi** pro období 2022 až 2032 by počet žáků nově přijímaných do 1. ročníku čtyřletého gymnaziálního vzdělávání měl v roce 2022

dosáhnout zhruba 14,4 tis. žáků v rámci celé ČR, do roku 2025 vystoupat přibližně na 15,4 tis. žáků a do roku 2029 poklesnout asi na 14,5 tis. žáků, přičemž do roku 2032 by mělo dojít k mírnému nárůstu na 14,9 tis. žáků. Oproti hodnotě 13 tis. v roce 2021 by se nicméně jednalo o zřetelný nárůst (o 13,9 p. b. do roku 2031).

Odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci většiny krajů pouze s menšími odchylkami kopírují celorepublikový trend. Nejvýraznější nárůst počtu nově přijímaných v porovnání s rokem 2021 by měl do roku 2032 nastat v Jihomoravském kraji (nárůst o 27,4 p. b.) a v hlavním městě Praze (nárůst o 23,3 p. b.). Naopak k poklesu by mělo dojít v Karlovarském kraji (pokles o 14,4 p. b.) a Ústeckém kraji (pokles o 8,4 p. b.).

Horní mez odhadu budoucího vývoje predikuje počet žáků nově přijímaných do 1. ročníku čtyřletého gymnaziálního vzdělávání v rámci celé ČR na úrovni 15,4 tis. žáků v roce 2022, následný vzestup na hodnotu 16 tis. v roce 2024, postupný pokles na úroveň 15,5 tis. v roce 2029 a vzestup na hodnotu 15,9 tis. do roku 2032. Oproti hodnotě 13 tis. v roce 2021 by se jednalo o zřetelný nárůst (o 21,9 p. b. do roku 2032).

Z regionálního pohledu i v tomto případě odhadované počty nově přijímaných žáků v rámci většiny krajů pouze s menšími odchylkami kopírují celorepublikový trend. Nejvýraznější nárůst počtu nově přijímaných v porovnání s rokem 2021 by měl do roku 2032 nastat v hlavním městě Praze (nárůst o 46,8 p. b.), Jihomoravském kraji (nárůst o 40,7 p. b.) a Středočeském kraji (nárůst o 54,9 p. b.). Naopak nejnižší nárůst počtu nově přijatých je predikován pro Moravskoslezský kraj (nárůst o 40,2 p. b.).

Z hlediska potřebných kapacit škol nabízejících gymnaziální vzdělávání je klíčový očekávaný rostoucí či klesající trend počtu nově přijímaných. Konkrétní predikované počty jsou ovlivněny případnými výkyvy podílu nově přijímaných do 1. ročníku čtyřletého gymnaziálního vzdělávání *z celkového počtu v daném věku v období 2017/18–2021/22.*

Vzhledem k předpokládanému nárůstu počtu osob ve věkových kategoriích 15 a 16 let, které jsou klíčové z hlediska vstupu do středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání, lze očekávat také nárůst počtu žáků vstupujících do čtyřletého gymnaziálního vzdělávání.

Dle predikovaných počtů nově přijímaných do této kategorie, by pravděpodobně největší tlak na navýšení počtu nově přijímaných do čtyřletého gymnaziálního vzdělávání vznikl v případě hlavního města Prahy, Středočeského kraje, Jihomoravského kraje, Plzeňského kraje a Olomouckého kraje. Naopak stávající kapacity by měly postačovat v Ústeckém kraji či Moravskoslezském kraji.

7 Závěr

Predikce budoucího vývoje počtu žáků v klíčových bodech vzdělávacího systému napovídá, že s ohledem na očekávaný nárůst počtu obyvatel v relevantních věkových kategoriích bude zapotřebí ve většině krajů posilovat kapacity škol poskytujících vzdělávání hned v několika analyzovaných úrovních. Uváděné projekce zároveň nezahrnují faktory, které do této predikce mohou významně zasáhnout jako je například migrace nebo dopady válečného konfliktu na Ukrajině, během kterého dochází k velkému přílivu ukrajinských uprchlíků do České republiky, což může způsobovat navýšení počtu nově nastoupivších dětí v následujících letech v různých stupních vzdělávání.

Předškolní vzdělávání je od školního roku 2017/18 povinné pro děti, které před začátkem školního roku dosáhnou pěti let, a to až do zahájení povinné školní docházky. Vývoj počtu dětí ve věkových kategoriích od dvou do šesti let má spíše klesající charakter. Zohledníme-li predikované počty nově nastupujících dětí do mateřských škol, pak by pravděpodobně mírný tlak na navýšení počtu dětí přijímaných do mateřských škol mohl vznikat v hlavním městě Praze, Zlínském kraji a v Kraji Vysočina

I přes předpokládaný mírný pokles počtu dětí ve věkových kategoriích od dvou do šesti let, které jsou klíčové z hlediska zahájení docházky do mateřské školy, lze očekávat výraznější navýšení počtu nastupujících do mateřských škol také v Karlovarském a Ústeckém kraji. Díky plánovanému posílení předškolního vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodňujícího prostředí mohou tyto kraje v nejbližších letech očekávat potřebu zvyšovat naplněnost mateřských škol, případně navyšovat jejich kapacity.

Pokud se podíváme na vývoj počtu žáků nově nastupujících do 1. ročníků základních škol, můžeme očekávat mírný pokles počtu dětí zejména ve věkových kategoriích šesti a sedmi let, které jsou klíčové z hlediska zahájení povinné školní docházky. Proto nelze pouze na základě predikovaných hodnot v nejbližších letech očekávat potřebu zvýšit naplněnost 1. ročníků základních škol, ačkoli je nutné znovu dodat, že prognóza nezahrnuje migrační toky, které by objem žáků mohly výrazně zvýšit. Z hlediska počtu žáků nově nastupujících do 1. ročníku by pravděpodobně největší tlak na navýšení počtu dětí přijímaných do základních škol mohl být v případě Zlínského kraje a Kraje Vysočina. Počet žáků přijímaných do 1. ročníku ZŠ by mohl být rovněž ovlivněn snahou snížit přetrvávající vysoký podíl dětí s odkladem školní docházky.

Do 1. ročníku ZŠ jsou v rámci celé ČR nově přijímány zhruba tři čtvrtiny populace šestiletých a pětina sedmiletých. Odchylky od těchto hodnot v rámci jednotlivých krajů jsou vcelku mírné. V průběhu sledovaného období bylo toto rozložení poměrně stabilní, patrný je nicméně postupný mírný nárůst podílu sedmiletých, a naopak snižování podílu šestiletých žáků.

Do osmiletých gymnázií je na celorepublikové úrovni přijímáno zhruba 8 % všech žáků 5. ročníku ZŠ a do šestiletých gymnázií přibližně 2 % žáků 7. ročníku ZŠ. Podíl nově přijímaných do osmiletých gymnázií se v rámci sledovaného období postupně mírně snižoval, na úrovni celé ČR byl pokles kontinuální, nicméně v rámci jednotlivých krajů jsou patrné více či méně výrazné rozdíly. Podíl nově přijímaných do šestiletých gymnázií z celkového počtu žáků 7. ročníků byl v rámci sledovaného období na úrovni ČR poměrně stabilní a k žádným výraznějším změnám nedocházelo ani ve většině krajů. Podobně počet žáků nově přijímaných do osmiletých konzervatoří je stabilní a jejich podíl z celkového počtu žáků 5. ročníků je vesměs zanedbatelný, relativně nejvyšších hodnot dosahuje v hlavním městě Praze.

S ohledem na strategické směřování české vzdělávací politiky zřejmě nelze očekávat, že by případný výraznější nárůst počtu žáků 5. či 7. ročníků ZŠ vedl k navyšování kapacit víceletých gymnázií. Vzhledem k předpokládanému poklesu počtu žáků 5. ročníku i 7. ročníku ZŠ lze nicméně odhadnout, že v nejbližších letech se nebude zvyšovat celkový převis zájemců o přijetí do víceletých gymnázií, přičemž k výraznějšímu nárůstu počtu žáků 5. či 7. ročníku ZŠ by nemělo dojít ani v jednotlivých krajích.

Do 1. ročníků kategorií středního vzdělání navazujícího na základní vzdělání je přijímáno 41 % osob z populace 15letých a 45 % z populace 16letých. Zastoupení ostatních populačních ročníků je výrazně nižší a osoby starší 21 let se mezi nastupujícími objevují pouze okrajově.

Z hlediska počtu žáků nově přijímaných do 1. ročníku jsou stabilně nejpočetnějšími kategoriemi střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou (necelých 56 % z celkového počtu nově přijatých do 1. ročníků středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání) a střední vzdělání s výučním listem (zhruba 30 %). S určitým odstupem následuje čtyřleté gymnaziální vzdělání (13 %) a nejméně početné je střední vzdělání bez výučního listu a maturity (1 %). Lze předpokládat, že uvedené rozložení se nebude v nejbližších letech výrazněji měnit, nicméně s ohledem na očekávané zvyšování počtu 15letých a 16letých je nutné počítat s nárůstem zájemců o vstup do středního vzdělávání a potřebou posílit kapacity škol.

Sledování demografického vývoje, velikosti populace v odpovídajících věkových kategoriích a jednotlivých vzdělávacích úrovních je nezbytné. V posledních letech je diskuze o kapacitních možnostech školských zařízení hojně komentována jak odbornou, tak i laickou veřejností, což zvyšuje důležitost tohoto tématu. Predikce počtu žáků vstupujících do jednotlivých stupňů vzdělávání identifikuje základní tendence a trendy založené na očekávaném vývoji populačních ročníků. Zároveň je nezbytné brát v úvahu, že významný vliv na budoucí vývoj bude mít i probíhající proměna vzdělávací soustavy, struktury a celkového charakteru vzdělávání v kontextu strategického směřování celé vzdělávací politiky.

www.infoabsolvent.cz

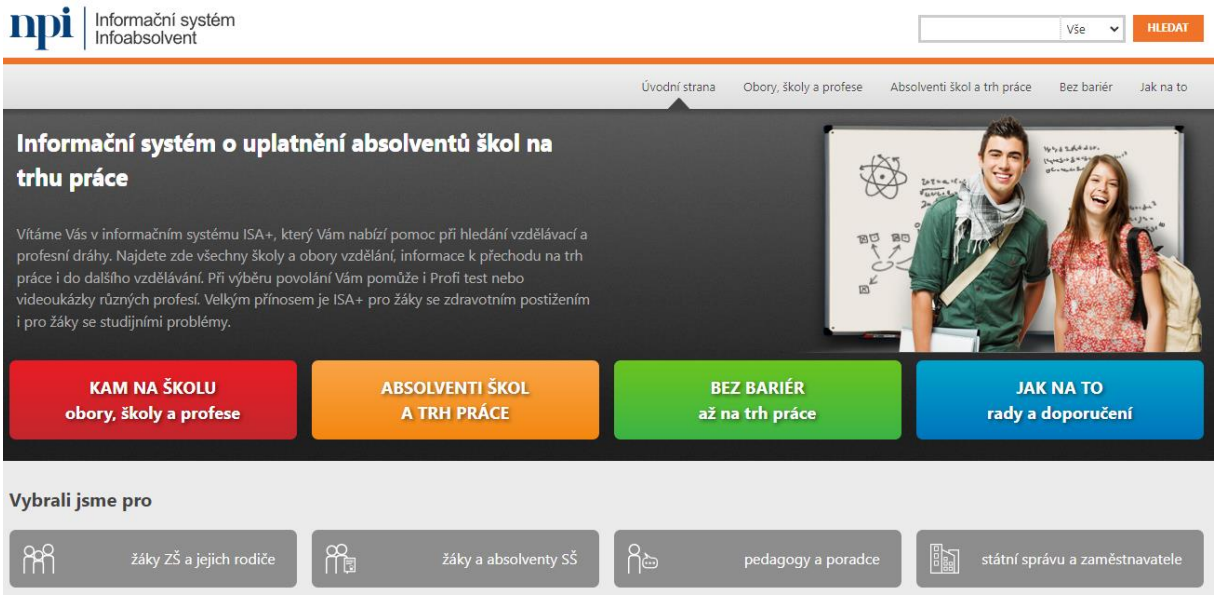

*Informační systém ISA+ pomáhá **žákům základních škol** při volbě oboru vzdělání a výběru střední školy, **žákům středních škol** při rozhodování o pokračování ve vzdělávání a při přechodu na trh práce, **výchovným či kariérovým poradcům a učitelům** při poskytování kariérového poradenství a výuce témat Úvodu do světa práce, **managementu škol** při úpravách vlastní vzdělávací nabídky a tvorbě školních vzdělávacích programů.*

VÝZNAMNÉ MOŽNOSTI SYSTÉMU:

- možnost **výběru oborů i školních vzdělávacích programů** (ŠVP),
- **videoukázky** – představují práci v různých profesích i přípravu na ně,
- **profitest** – pomůže žákům základních škol při výběru oblasti vzdělávání,
- **výběr podle obrázků** – poskytuje snadnější orientaci ve vzdělávací nabídce SŠ,
- **absolventi škol a trh práce** – informace o přechodu a uplatnění absolventů na trhu práce, vhodné pro kariérové rozhodování, v zestručněné formě dynamických a statických stránek a také ve formě publikací ke stažení,
- **regionální statistiky** – vybrané základní údaje o počtech nově přijatých žáků a absolventů škol, struktuře zaměstnanosti a nezaměstnanosti absolventů středních a vyšších odborných škol,
- **bez bariér až na trh práce** – sekce věnovaná problematice žáků se zdravotním postižením a tématu předčasných odchodů ze vzdělávání,
- **jak na to – rady a doporučení** – užitečné informace pro uživatele systému,
- **syntetické stránky –** obsahují soubor informací ke každé skupině oborů,
- **filtry vzdělávací nabídky** – podle zdravotního postižení, vzdálenosti od bydliště, formy studia, zřizovatele,
- **fulltextové vyhledávání** – najde na ISA+ odkazy související se zadaným výrazem.

O inovaci a obsah systému ISA+ se stará Národní pedagogický institut České republiky.

Vydal Národní pedagogický institut České republiky,

Senovážné nám. 25, 110 00 Praha 1, roku 2022

Aktuální informace o publikacích Národního pedagogického institutu České republiky najdete na www.npi.cz